

INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO MIASTA RACIBÓRZ *ZA ROK 2025*

Z upoważnienia
Państwowego Powiatowego
Inspektora Sanitarnego
w Raciborzu
mgr Jolanta Małecka – Wąsowicz
Kierownik Oddziału Nadzoru Sanitarnego

/dokument podpisany elektronicznie/
29.05.2026 r.

Racibórz, dnia 29.05.2026 r.

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Raciborzu

Tel. 32 459 41 32

*ul. Batorego 8
47-400 Racibórz*

*<https://www.gov.pl/web/psse-raciborz>
psse.raciborz@sanepid.gov.pl*

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
I.EPIDEMIOLOGIA.....	6
I.1. Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi	6
I.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	9
I.2.1 Wirusy układu oddechowego	9
I.2.2. Zatrucia i zakażenia pokarmowe	11
I.2.3. Wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych: oспа wietrzna, świnka, różyczka, krztusiec, odra	12
I.3. Nadzór nad przeprowadzaniem szczepień ochronnych	13
I.4. Nadzór nad higieną lecznictwa w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych	15
I.4.1 Nadzór nad stacjonarnymi placówkami leczniczymi	16
I.4.2. Działalność Komitetów i Zespołów Kontroli Zakażeń Szpitalnych	16
I.4.3. Nadzór nad placówkami lecznictwa otwartego oraz prywatnymi gabinetami	16
II.HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA	17
II.1. Zadania realizowane w 2025 roku	17
II.2. Wyniki kontroli, wnioski, uwagi dotyczące wybranych grup obiektów	17
II.2.1. Baseny kąpielowe	18
II.2.2. Domy Pomocy Społecznej i inne placówki zapewniające całodobową opiekę osobom starszym lub przewlekłe chorym	19
II.2.3. Hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe, schroniska, pola biwakowe, inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	19
II.2.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu	20
II.2.5. Infrastruktura kolejowa i drogowa	20
II.2.6. Tereny rekreacyjne	20
II.2.7. Obiekty sportowe i rekreacyjne	21
II.2.8. Ustępy publiczne i ogólnodostępne.....	21
II.3. Nadzór nad jakością wody	21
II.3.1. Jakość zdrowotna wody do spożycia	21
II.3.2. Jakość wody ciepłej	23
II.3.3. Jakość zdrowotna wody do kąpieli i rekreacji	23
II.4. Interwencje	24
III.HIGIENA ŻYWNOŚCI ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	25
III.1. Zadania realizowane w 2025 r. i wyniki kontroli w obiektach nadzorowanych	25
III.2. Działania w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF	27
III.3. Współpraca z innymi organami kontroli	27
III.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych	28
III.5. Ocena sposobu żywienia	29

IV. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	30
IV.1. Stan sanitarny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania	30
IV.2. Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego	31
IV.3. Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach ...	31
IV.4. Dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu uczniów i dzieci oraz ich oznakowanie	31
IV.5. Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych	33
IV.6. Przebieg wypoczynku dzieci i młodzieży	33
IV.7. Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów/plecaków oraz zapewnienie im miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych	34
IV.8. Warunki do utrzymania higieny jamy ustnej przez dzieci uczęszczające do przedszkoli	35
V. HIGIENA PRACY I NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI	36
V.1. Realizacja zadań w 2025 r.	36
V.2. Charakterystyka obszaru działania	36
V.3. Bieżący nadzór sanitarny nad zakładami pracy	37
V.4. Nadzór nad chemikaliami	39
V.5. Nadzór nad kosmetykami	39
V.6. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi	40
V.7. Choroby zawodowe	40
VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	42
VI.1. Zadania realizowane w 2025 r.	42
VI.2. Uzgadnianie projektów planów zagospodarowania przestrzennego gmin i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	42
VI.3. Rozpatrzenie wniosków dotyczących konieczności wykonania raportu o oddziaływaniu inwestycji na środowisko i jego zakresu na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	42
VI.4. Uzgadnianie przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zwanej dalej „decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach”	42
VI.5. Uzgadnianie dokumentacji projektowej	43
VI.6. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych oraz kontroli zgodności budowlanych obiektów z wymogami higienicznymi i zdrowotnymi, określonymi w obowiązujących przepisach	43
VI.7. Współpraca z innymi organami	44

VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	45
VII.1. Programy krajowe	45
VII.1.1 „Trzymaj Formę”	45
VII.1.2 Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV	46
VII.1.3 „Bieg po zdrowie”	47
VII.1.4 „ARS, czyli jak dbać o miłość?”	48
VII.1.5 „Skąd się biorą produkty ekologiczne”	48
VII.1.6 „Czyste powietrze wokół nas”	49
VII.1.7 Ogólnopolski program #MłodziŚwiadomi	50
VII.2. Programy wojewódzkie	51
VII.2.1. „Podstępne WZW”	51
VII.2.2. „Znamie! Znam je?”	51
VII.2.3. „Klub Zdrowego Przedszkolaka”	52
VII.2.4. „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”	53
VII.2.5. „Wybierz życie – Pierwszy Krok”	54
VII.3. Interwencje nieprogramowe	54
VII.3.1. „Bezpieczne ferie 2025”	54
VII.3.2. Profilaktyka palenia tytoniu	56
VII.3.3. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach	57
VII.3.4. „Bezpieczne wakacje 2025”	58
VII.3.5. „Łap słońce z głową”	59
VII.3.6. Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży „Nowe narkotyki – Nowe zagrożenia”	60
VII.3.7. Profilaktyka wad postawy „Lekki tornister”	62
VII.3.8. Profilaktyka zatruc grzybami (bezpieczne grzybobranie)	63
VII.3.9. Kampania #Safe2EatEU	65
VII.3.10. Kampania #PlantHealth4Life ph. „Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie”	65
VII.3.11. Promocja szczepień ochronnych, w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” „Europejski tydzień szczepień”	66
VII.3.12. Działania akcyjne dot. profilaktyki używania alkoholu	66
VII.3.13. Kampania „nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”	67
VII.3.14. # Wybierz Zdrowie	68
VII.3.15. Światowy Dzień Zdrowia	69
VII.3.16. Wojewódzka Akcja informacyjno-edukacyjna pt. Wirusochrona/zajęcia edukacyjne pt. #LekcjaWirusochrony dot. profilaktyki chorób wirusowych przenoszonych drogą kropelkową	71
VII.3.17. Projekt "Zdrowie i emocje - skrzynka z narzędziami"	72
VII.3.18. Konkurs "Zroluj zdrowie – siła wyborów"!	73
WNIOSKI	74

WSTĘP

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizując swoje zadania działa w oparciu o zapisy Ustawy z 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zgodnie z właściwością miejscową Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych.

Misją państwowej inspekcji sanitarnej jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego, w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Podejmowane działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarnego na podległym terenie poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska. Szczególne działania o szerokim zakresie prowadzone są w kierunku szerzenia oświaty zdrowotnej.

Niniejsze opracowanie stanowi przedstawienie wszystkich działań podjętych przez Państwową Inspekcję Sanitarną na terenie miasta Racibórz i powiatu raciborskiego w 2025 r. na rzecz poprawy stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej.

I. EPIDEMIOLOGIA

I.1. Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi

W 2025 roku Sekcja Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Raciborzu koordynowała działania związane z zapobieganiem oraz zwalczaniem chorób zakaźnych, zakażeń oraz zatruc u ludzi, prowadziła monitoring bieżącej sytuacji epidemicznej, ze szczególnym uwzględnieniem chorób wysoce zakaźnych oraz szczególnie niebezpiecznych, stanowiących zagrożenie dla zdrowia publicznego, a także prowadziła statystyki oraz realizowała sprawozdawczość w tym zakresie. Zadaniem priorytetowym było prowadzenie działań w ramach światowych programów eradykacji odry, różyczki i poliomyelitis, upowszechnianie wiedzy na temat epidemiologii chorób zakaźnych w Polsce oraz realizacji Programu Szczepień Ochronnych (PSO). Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono dane epidemiologiczne, dotyczące występowania wybranych jednostek chorobowych na terenie Raciborza w roku 2025 porównując je z danymi z roku 2024. Dane zostały opracowane na podstawie sprawozdań MZ-56 o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach, rejestru chorych na gruźlicę oraz na podstawie przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych. Zapadalność dla poszczególnych jednostek chorobowych została obliczona na 100 tys. mieszkańców, na podstawie danych demograficznych pochodzących ze strony internetowej Głównego Urzędu Statystycznego, wg stanu na 30 czerwca każdego roku. Zaprezentowane dane za rok 2025 są aktualnie weryfikowane i mogą ulec nieznacznym zmianom.

ANALIZA PORÓWNAWCZA ZACHOROWAŃ w latach 2024/2025 niektórych chorób zakaźnych na terenie miasta Racibórz

Nie odnotowano zachorowań na:	Jednostka chorobowa	Zapadalność na 100 000		Wzrost lub spadek zapadalności w stosunku do 2024 r. w %
		2024	2025	
Błonicę, Botulizm, Czerwonkę, Ostre porażenie wiotkie u dzieci do -14 lat, Tężec, Dur brzuszny, Dur rzekomy A, B, C	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	14,2	4,1	- 71,12
	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nie określone – Ogółem	6,07	4,1	-32,45
	Biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	60,7	71,6	+17,96
	Płonica	125,6	10,2	-91,88
	Ospa wietrzna	561,2	249,5	-55,54
	Różyczka	4,05	-	-
	Krztusiec	44,6	8,2	-81,61

	WZW C (ostre i przewlekłe)	6,07	10,2	+68,04
	Świnka	6,07	2,04	-66,4
	Zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej (ogółem)	123,6	139,1	+12,54
	Borelioza	85,1	145,2	+70,62
	Legioneloza	2,02	-	-
	Grypa wywołana zidentyfikowanym wirusem	340,3	1844,7	+442,08
	Gruźlica	2,02	8,2	+305,94
	COVID-19	664,5	454,0	-31,68
	Dur brzuszny, dur rzekomy A, B, C	-	-	-
	Choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae (inwazyjna)	12,1	10,2	-15,70
	Salmonelozy - posocznice	-	2,04	-
	Kiła	22,3	28,6	+28,25

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych w 2025 r. przedstawiała się w następujący sposób:

1. W 2025 r. nie odnotowano zachorowań na błonicę, botulizm, czerwonkę, ostre porażenie wiotkie u dzieci do -14 lat, tężec, dur brzuszny, dur rzekomy A, B, C.
2. Wzrost zapadalności w odniesieniu do 2024 roku zaobserwowano w przypadku następujących chorób: grypa, kiła, borelioza, zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej, biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, WZW C przewlekłe, gruźlica.
3. Spadek zapadalności w odniesieniu do roku 2024 wystąpił w przypadku następujących chorób: COVID-19, zatrucia pokarmowe pałeczką salmonella, krztusiec, nagminne zapalenie przyusznic (świnka), ospa wietrzna, płonica (szkarlatyna), choroba wywołana przez Streptococcus pneumoniae (inwazyjna), inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nie określone.

W roku 2025 w powiecie raciborskim najczęściej występującymi chorobami zakaźnymi (pod względem liczbowym) były zachorowania spowodowane sezonowymi wirusami układu oddechowego, do których należą grypa, RSV, COVID-19 i inne zakażenia, do których dochodzi głównie drogą kropelkowo-powietrzną. Dostępność i możliwość zlecenia testów antygenowych w kierunku ww. jednostek chorobowych przyczyniła się do szybkiej identyfikacji wirusa i zgłaszania potwierdzonych przypadków. W porównaniu z rokiem 2024 stwierdzono dalsze wysokie wzrosty zapadalności w przypadku kiły (+28,25%), boreliozy (+70,62%), biegunek i zapaleń żołądkowo-jelitowych BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (+17,96%). Nieznacznie wzrosła zapadalność zakażeń jelitowych o etiologii wirusowej (+12,54%).

Przez ostatnie pięć lat zanotowano wzrost występowania ciężkich zakażeń wywołanych przez pneumokoki pod postacią inwazyjnej choroby pneumokokowej, mimo nieznacznego spadku w mieście (-15,70%) choroba ta stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia i życia. Inwazyjną chorobę pneumokokową wywołuje bakteria *Streptococcus pneumoniae* będąca przyczyną wielu zespołów klinicznych zależnie od miejsca zakażenia (np. ostre zapalenie ucha środkowego, zapalenie płuc, posocznica, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych). Przebieg choroby jest zróżnicowany od średnio ciężkich, często nawracających zakażeń górnych dróg oddechowych do ciężkiej inwazyjnej postaci zapalenia płuc z posocznicą o powikłanym przebiegu.

W pozostałych jednostkach chorobowych odnotowano spadki zapadalności szczególnie krztuśca (-81,61%), który rok wcześniej wskazywał najwyższe poziomy zapadalności od wielu lat, zatruc pokarmowych pałeczką *Salmonella* (-71,12%) oraz płonicy (-91,88%).

Nie zarejestrowano zachorowań na odrę, różyczkę, chorobę meningokokową, dur brzuszny, dury rzekome A, B, C, wystąpiły trzy przypadki WZW A (prawdopodobnie przypadki importowane).

W roku 2025 odnotowano dalszy wzrost zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową, liczba przypadków zakażenia kiłą we wszystkich stadiach wzrosła o ponad 28,25%. W Polsce można mówić już o cichej epidemii, liczba zakażeń przenoszonych drogą płciową (STI) wzrosła o ponad 300% - statystyki przekazane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego.

Liczba zachorowań na kiłę w latach 2022 – 2025

Lata	2022	2023	2024	2025
Ilość zachorowań na kiłę	3	4	11	14

Do głównych czynników wzrostu liczby zakażeń STI należą:

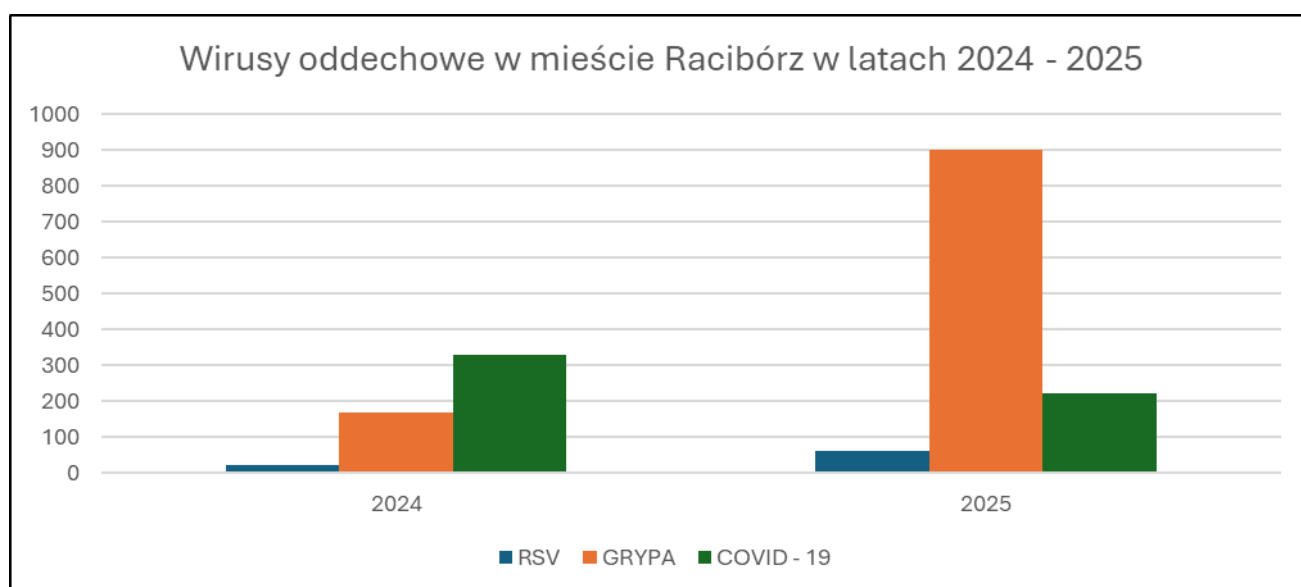
- zmiany w zachowaniach seksualnych – coraz częstsze podejmowanie ryzykownych kontaktów intymnych bez właściwej ochrony,
- brak objawów – wiele infekcji przenoszonych drogą płciową przebiega bezobjawowo, przez co zakażone osoby nie są świadome swojego stanu i nie podejmują leczenia, co sprzyja dalszemu rozprzestrzenianiu choroby,
- niedostateczna edukacja seksualna – brak rzetelnej wiedzy o zdrowiu seksualnym i profilaktyce zakażeń skutkuje niską świadomością społeczną dotyczącą STI,
- stygmatyzacja i dyskryminacja – obawa przed społecznym ostracyzmem sprawia, że wiele osób unika testów i leczenia, co przyczynia się do dalszego rozprzestrzeniania infekcji,
- migracje i globalizacja – wzrost liczby podróży międzynarodowych oraz migracje ludności sprzyjają przenoszeniu chorób między różnymi regionami świata.

I.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

I.2.1. Wirusy układu oddechowego

Wirusy układu oddechowego ilość zachorowań w roku 2024 i 2025 r.

Jednostka chorobowa	2024	2025
COVID 19	328	222
GRYPA	168	902
RSV	24	62

COVID-19

Na terenie miasta Racibórz w roku 2025 zgłoszono 222 przypadki zachorowań na COVID-19, z czego 11 osób wymagało hospitalizacji (nie odnotowano zgonów z powodu ciężkiego przebiegu choroby). Koronawirus cały czas mutuje, w efekcie powstaje bardzo wiele wariantów, z których większość ginie, jednak część potrafi zdominować swoje środowisko. W dalszym ciągu dominującym wariantem w Polsce w roku 2025 był superwariant Omikron, charakteryzujący się wyższą zakaźnością, ale wywołujący chorobę o łagodniejszym przebiegu klinicznym. COVID-19 manifestował głównie choroby górnych dróg oddechowych (zapalenie gardła, zatok, oskrzeli) z mniejszą ilością przypadków ciężkich, z zapaleniem płuc czy niewydolnością oddechową. Jednak u osób z grup ryzyka zachorowania nadal mogą prowadzić do poważnych powikłań, w tym burzy cytokinowej oraz zespołu long COVID. Za większość zarażeń koronawirusem w 2025 r. odpowiadały podwarianty Stratus i Nimbus. Stratus (XFG) to rekombinowany wariant SARS-CoV-2, którego materiał genetyczny powstał z połączenia dwóch wcześniejszych podwariantów Omikronu. Jego cechą charakterystyczną była zdolność do unikania odpowiedzi immunologicznej – zarówno po wcześniejszym zakażeniu, jak i szczepieniu na COVID-19. Infekcje wywołane tym wariantem często przypominały typową chorobę dróg oddechowych, z bólem gardła, kaszlem i katarą. Nimbus (NB.1.8.1) to również podwariant Omikronu. Wyróżniał się wyjątkowo wysoką zakaźnością. Zakażenia tym wariantem miały często gwałtowny początek i objawiały się silnym bólem gardła (nietypowy objaw opisywany przez pacjentów jako „żyłki w gardle”) oraz dolegliwościami ze strony przewodu pokarmowego. Koronawirus łagodnieje, lecz w dalszym ciągu ma w sobie ogromny potencjał powikłań. Atakuje on nasze naczynia krwionośne, przez co może przyczyniać się do wzrostu liczby przypadków zatorowości płucnej, zakrzepicy czy udarów.

Najważniejsze zasady profilaktyki pozostają niezmiennie – aktualne szczepienia, higiena rąk i unikanie kontaktu w czasie infekcji nadal skutecznie chronią przed ciężkim przebiegiem COVID-19.

W roku 2025 wprowadzono do Systemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS) 1 ognisko epidemiczne, zgłoszone przez oddział Szpitala Rejonowego w Raciborzu, którego czynnikiem epidemiologicznym był wirus SARS-CoV-2.

Grypa i RSV

Grypa i RSV to dwie powszechne choroby wirusowe, które mają znaczący wpływ na zdrowie publiczne, szczególnie w okresie jesienno-zimowym. W roku 2025 zarejestrowano znaczący wzrost zgłaszanych przypadków grypy i zakażeń wirusem RSV potwierdzonych wynikiem szybkiego testu antygenowego.

W mieście zgłoszono 902 przypadki grypy, z czego 39 wymagało hospitalizacji. Odnotowano 1 zgon z powodu ciężkiego przebiegu choroby. W 2025 roku odnotowano 62 przypadki RSV z czego 26 dotyczyło dzieci. Zarówno grypa jak i RSV są niebezpieczne dla kilku grup populacji, głównie dla niemowląt i małych dzieci, tych poniżej 1 roku życia, dzieci przedwcześnie urodzonych, które mają niedojrzały układ oddechowy, kobiet w ciąży oraz osób starszych z chorobami przewlekłymi.

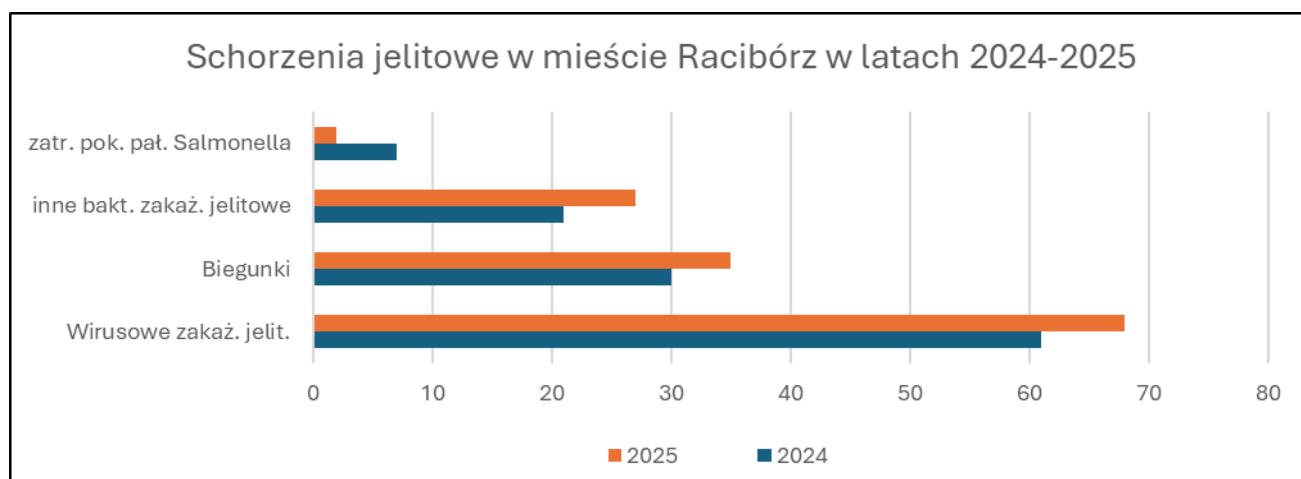
W roku 2025 wprowadzono do Systemu Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS) 2 ogniska epidemiczne, zgłoszone przez oddziały Szpitala Rejonowego w Raciborzu, którego czynnikiem epidemiologicznym była Grypa typu A.

I.2.2. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

W porównaniu do roku 2024 – liczba zachorowań z uwzględnieniem czynnika etiologicznego przedstawiała się następująco:

Schorzenia jelitowe w mieście Racibórz w latach 2024-2025

Nazwa choroby		Liczba zachorowań	
		2024	2025
Salmonellozy	Zatrucia pokarmowe	7	2
	Posocznice	0	1
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	Ogółem	21	27
	Wywołane przez <i>E. coli</i> biegunkotwórczą	1	0
	Wywołane przez <i>Clostridioides difficile</i>	18	17
	Wywołane przez <i>Campylobacter</i>	1	8
	Inne określone	0	0
	Nieokreślone	1	2
Biegunka i zapalenie żołądkowo- jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu		30	35
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe o nieokreślonej etiologii		3	0
Wirusowe zakażenia jelitowe	Ogółem	61	68
	W tym dzieci do lat 2	12	18

Jak wynika z powyższego zestawienia – w roku 2025 znacznie zmniejszyła się ilość zgłaszanych salmoneloz (postać żołądkowo-jelitowa) jako zatrucia pokarmowe (zapadalność -71,12%) - zgłoszono jedną posocznicę salmonelozową (postać septyczna). Posocznica salmonelozowa, znana również pod nazwą sepsa, jest stanem zagrażającym życiu wynikającym z uszkodzenia tkanek i narządów, do którego dochodzi na skutek zakażenia. Choroba może prowadzić do poważnych problemów zdrowotnych, zwłaszcza u osób starszych, dzieci oraz osób z osłabionym układem odpornościowym, dlatego też każdy zgłoszony przypadek wymaga dokładnie przeprowadzonego dochodzenia epidemiologicznego.

Na stałym wysokim poziomie utrzymuje się ilość zgłaszanych bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez beztlenową bakterię *Clostridioides difficile*. Główne przyczyny zachorowań *Clostridioides difficile* (dawniej *Clostridium*) to:

1. Antybiotykoterapia - niewłaściwe lub nadmierne stosowanie antybiotyków o szerokim spektrum działania (ryzyko zakażenia może być nawet 10-krotnie wyższe w trakcie trwania antybiotykoterapii oraz 4 tygodnie od jej zakończenia).
2. Wysoka zakaźność w placówkach służby zdrowia - szpitale, zakłady opiekuńczo-lecznicze (ZOL) i domy pomocy społecznej (DPS). Spory bakterii przetrwają na powierzchniach nawet do 6 miesięcy. Kluczowe czynniki to długotrwała hospitalizacja oraz wysoka odporność form przetrwalnikowych na powszechne środki dezynfekcyjne. Spory *C. difficile* są odporne na alkohol, co czyni tradycyjne żele antybakteryjne nieskutecznymi; konieczne jest dokładne mycie rąk wodą z mydłem.
3. Starzejące się społeczeństwo - osoby powyżej 65 roku życia są znacznie bardziej narażone ze względu na osłabiony układ odpornościowy i liczne choroby współistniejące (65,91% przypadków w powiecie raciborskim).

W roku 2025 zwiększyła się liczba zakażeń jelitowych o etiologii wirusowej (+12,54%), analizując zapadalność ww. jednostki chorobowej u dzieci do lat 2 stwierdza się wzrost zapadalności w odniesieniu do roku 2024 (+63,10%), najwięcej zachorowań występuje do 1 r.ż. Jedyną skuteczną metodą zmniejszającą zachorowalność i hospitalizacje z powodu wirusowego zapalenia jelit wśród dzieci są szczepienia ochronne. Rolą szczepień jest ochrona przed ciężką biegunką wymagającą hospitalizacji. Podobnie jak w latach ubiegłych, zdecydowaną większość przypadków potwierdzonych laboratoryjnie stanowiły przypadki hospitalizowane w Oddziale Pediatrycznym, Oddziale Wewnętrznym, Oddziale Obserwacyjno-Zakaźnym Szpitala Rejonowego w Raciborzu, zgłaszane również przez ościenne szpitale. Pozostałe zachorowania zgłaszano przede wszystkim z placówek POZ na podstawie objawów klinicznych i z powodu braku diagnostyki laboratoryjnej zakwalifikowano je jako zakażenia wirusowe jelit nie określone.

I.2.3. Wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych: ospa wietrzna, świnka, różyczka, krztusiec, odra

W porównaniu do roku 2024 pod względem liczbowym sytuacja przedstawiała się następująco:

Jednostka chorobowa	2024	2025
Ospa wietrzna	277	122
Nagminne zapalenie przyusznic (świnka)	3	1
Różyczka	2	0
Krztusiec	22	4
Odra	0	0

W roku 2025 zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na świnkę, nie odnotowano zachorowań na odrę i różyczkę.

W przypadku świnki oraz różyczki w Polsce od kilku lat zaobserwowano stabilną niską ilość zachorowań. Związane jest to z systematycznym szczepianiem dzieci na ww. choroby zakaźne w ramach Programu Szczepień Ochronnych. Zgodnie z PSO, szczepieniami obowiązkowymi przeciwko odrze, śwince i różyczce objęte są dzieci i młodzież w 2 roku życia (13-15 miesięcy) oraz dawce przypominającej w 6 roku życia. W powiecie raciborskim wszechpialność dzieci podlegających uodpornieniu na odrę, świnkę i różyczkę (z zakończonym cyklem) w roku 2025 utrzymuje się na wysokim poziomie 94,42%.

Od stycznia do końca grudnia 2025 r zarejestrowano w Raciborzu 4 przypadki krztuśca - rok wcześniej odnotowano 22 przypadki (spadek zapadalności -81,61%). Jednak pomimo spadku zachorowań w mieście krztusiec nadal jest poważnym zagrożeniem zdrowotnym. Wynika to stąd, że ani przechorowanie, ani szczepienie nie zapewnia odporności na całe życie. W celu utrzymania odporności ważne są dawki przypominające szczepionki, tak u dzieci jaki i osób dorosłych.

W 2025 r. zarejestrowano 122 przypadki ospy wietrznej, znaczny spadek zapadalności w porównaniu z rokiem 2024 (-55,54%). Jednak ospa wietrzna jest jedną z najbardziej zaraźliwych chorób zakaźnych, jej przebieg w większości przypadków przebiega łagodnie nie wymagając hospitalizacji. Następstwem zakażenia ospą wietrzną może być półpasiec, obie infekcje są bowiem wywołane przez ten sam patogen, czyli wirus ospy wietrznej i półpaśca (Varicella-zoster virus), który po wywołaniu pierwszej z chorób nie znika, tylko pozostaje w organizmie w postaci utajonej. W wyniku osłabienia odporności (przez wiek, stres czy inne czynniki) następuje reaktywacja wirusa pod postacią półpaśca. Najczęstszym następstwem choroby (występującym u około połowy pacjentów powyżej 60. roku życia) jest tzw. neuralgia półpaścowa. To intensywne nerwobóle, które mogą utrzymywać się latami, nawet kiedy charakteryzująca półpasiec wysypka dawno minęła. Ryzyko wystąpienia tego typu powikłań znacząco wzrasta po 40. roku życia. Wirus ospy wietrznej i półpaśca występuje w komórkach nerwowych człowieka, toteż rozprzestrzeniając się, może uszkadzać poszczególne struktury.

Profilaktyka - szczepienia, diagnostyka i odpowiednie leczenie są kluczowe dla minimalizowania ryzyka związanego z tą chorobą.

I.3. Nadzór nad przeprowadzaniem szczepień ochronnych

W roku 2025, nadzorem objęto 19 punktów szczepień zlokalizowanych na terenie miasta, w tym:

- 2 zlokalizowane w szpitalu (w tym szczepienia p/ wścieklicznie),
- 4 zlokalizowane w poradniach dla dzieci,
- 8 zlokalizowanych w poradniach dla osób dorosłych,
- 5 placówek prowadzących szczepienia u dzieci i dorosłych.

Podczas kontroli punktów szczepień nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wyposażenia punktów, gospodarki preparatami szczepionkowymi, ze szczególnym uwzględnieniem szczepionek w opakowaniach wielodawkowych, obiegu dokumentacji w zakresie szczepień ochronnych, z uwzględnieniem miejsca przechowywania, sposobu prowadzenia oraz archiwizacji kart uodpornienia, terminowości przeprowadzania szczepień obowiązkowych wykonywanych w oparciu o aktualny Program Szczepień Ochronnych,

z uwzględnieniem przeciwwskazań, prawidłowego sposobu prowadzenia dokumentacji oraz sprawozdawczości.

W roku 2025 w ramach nadzoru nad szczepieniami obowiązkowymi dzieci i młodzieży do lat 19 zgodnie z wytycznymi GIS w ramach kontroli tematycznych dokonano weryfikacji kart szczepień (przeprowadzono 22 kontrole w 8 punktach szczepień). Weryfikacja przebiegała dwuetapowo:

Pierwszy etap obejmował ocenę realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych u osób, które nie ukończyły 19 roku życia (z wyłączeniem rocznika 2025) na podstawie kart uodpornienia lub elektronicznych kart szczepień oraz dokumentacji medycznej pacjentów, w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia kontroli, z uwzględnieniem wykazu osób, które złożyły deklarację wyboru świadczeniodawcy udzielającego świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.

Drugi etap obejmował weryfikację danych dotyczących realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych u osób, które nie ukończyły 19 roku życia (z wyłączeniem rocznika 2025), z uwzględnieniem obowiązków osób przeprowadzających szczepienia ochronne, wynikających z art. 17 ust. 8, ust.9, ust 9b Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. W powiecie raciborskim drugi etap został zakończony z dniem 31.12.2025 r., jednak w skali ogólnopolskiej nadal jest w trakcie realizacji a planowane zakończenie kontroli to czerwiec 2026. Dopiero wówczas dokonana zostanie analiza i kierunek dalszych działań w ww. zakresie.

Od roku 2024 placówki sporządzają i przekazują w postaci elektronicznej z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego kwartalnie ilości przeprowadzonych obowiązkowych szczepień ochronnych oraz przekazują raporty o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz.U. z 2025, poz. 782). Ponadto raz w roku przedkładają sprawozdanie ze stanu uodpornienia dzieci i młodzieży przeciwko poszczególnym chorobom zakaźnym oraz wykonanych szczepień ochronnych na druku statystycznym MZ-54.

Dla zapewnienia realizacji szczepień zgodnie z programem szczepień ochronnych konieczne jest współdziałanie lekarzy pierwszego kontaktu, lekarzy pediatrów, pracowników służby sanitarno-epidemiologicznej i rodziców szczepionych dzieci, zwłaszcza przy nasilającym się zjawisku ruchów „antyszczepionkowych”. Na terenie powiatu raciborskiego można stwierdzić, że problem rodziców uchylających się od zaszczepienia swoich dzieci nadal nie stanowi jeszcze większego zagrożenia, jednak ma on nadal tendencję wzrostową. Na dzień 31.12.2025 r. w raportach o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych sporządzanych i przekazywanych w postaci elektronicznej z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego co kwartał (zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem) widnieje 393 dzieci, których rodzice nie wyrazili zgody na szczepienie. W roku 2025 wpisano do rejestru 110 nowych przypadków nieszczepionych dzieci. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu wystosował do opiekunów małoletnich 48 pism informacyjnych w ramach działań podejmowanych wobec osób uchylających się od szczepień (przypomnienia, zaproszenia na rozmowy, wezwania do szczepień oraz inne pisma wysyłane w ramach toczących się spraw).

W 2025 roku na terenie powiatu raciborskiego zgłoszono 6 łagodnych niepożądanych odczynów poszczepiennych.

Zmiany w Programie Szczepień Ochronnych na 2025 r.

PSO na rok 2025 nie przyniósł dużych zmian wpływających na zmianę organizacji i realizacji szczepień

W części dotyczącej szczepień doprecyzowano szczepienia przeciwko rotawirusom, wirusowemu zapaleniu wątroby (WZW) typu B, ospie wietrznej, wścieklźnie, tężcowi lub przeciwko błonicy i tężcowi, COVID-19.

Zaktualizowano zalecenia dotyczące szczepienia przeciwko:

- syncytialnemu wirusowi oddechowemu (RSV) zalecając szczepienie: dorosłym w wieku 50–59 lat z czynnikami ryzyka oraz osobom w wieku ≥ 60 lat (bez względu na dodatkowe czynniki ryzyka), kobietom w 32.–36. tygodniu ciąży w celu biernej ochrony niemowląt w pierwszych 6 miesiącach życia przed chorobą dolnych dróg oddechowych wywołaną przez RSV,
- meningokokom - aktualnie nie zaleca się już stosowania monowalentnej szczepionki przeciwko meningokokom grupy C (ponieważ za zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową, oprócz meningokoków grupy B i C, coraz częściej odpowiadają meningokoki grupy W i Y),
- pneumokokom - szczepienia przeciwko pneumokokom nie zaleca się już ogólnie zdrowym dzieciom po ukończeniu 5. roku życia. Dodano również informację, że u dzieci z grup ryzyka, jako alternatywę dla schematu składającego się z dawki skoniugowanej szczepionki 13-walentnej i polisacharydowej szczepionki 23-walentnej, można zastosować skoniugowaną szczepionkę 20-walentną (w związku z rozszerzeniem wskazań wiekowych do stosowania tego preparatu),
- krztuścowi - dotyczące szczepienia ciężarnych. Dodano informację, że w uzasadnionych przypadkach zagrożenia porodem przedwczesnym szczepienie można wykonać już po ukończeniu 20 tygodnia ciąży (szczepienie przeciwko krztuścowi jest bezpłatne dla ciężarnych),
- szczepienia przeciwko ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) - bezpłatne szczepienie w ramach programu powszechnego obejmuje wszystkie dzieci od ukończenia 9 roku życia,

Do PSO dodano informacje o nowych szczepieniach zalecanych – przeciwko mpox (choroba wirusowa wywoływana przez wirusa małpiej ospy) dla osób z grup ryzyka, zgodnie z aktualnymi wytycznymi.

1.4 Nadzór nad higieną lecznictwa w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych

Ocenę stanu sanitarnego opracowano na podstawie wyników kontroli w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Kontrole w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych obejmują zagadnienia dotyczące bieżącego stanu sanitarno –higienicznego pomieszczeń oraz ich wyposażenia, funkcjonalności obiektów i stanu ich dostosowania do wymagań obowiązującego rozporządzenia, kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, działalności Komitetów i Zespołów Kontroli Zakażeń Szpitalnych, sposobu postępowania z odpadami medycznymi.

Podczas kontroli podmiotów leczniczych oceniano również:

- skuteczność wykonanych procesów dezynfekcji (kontrola doboru preparatów dezynfekcyjnych i antyseptycznych, kontrola znajomości procedur higienicznych obowiązujących w podmiotach leczniczych, kontrola sposobu przeprowadzania dezynfekcji sprzętu, narzędzi i powierzchni oraz rąk i skóry, kontrola sposobu przechowywania i użytkowania preparatów oraz czasu ich stosowania, używanie odpowiedniej odzieży ochronnej przez pracowników),

- skuteczność wykonanych procesów sterylizacji (kontrola procedur związanych z przygotowaniem narzędzi i materiałów do sterylizacji, postępowania z materiałami i narzędziami po sterylizacji, procedur związanych z transportem i przechowywaniem artykułów sterylnych, kontrola dokumentacji sterylizacji).

I.4.1 Nadzór nad stacjonarnymi placówkami leczniczymi

W 2025 roku na terenie powiatu raciborskiego nadzorowano 4 stacjonarne podmioty lecznicze, w tym 2 szpitale oraz 2 szpitale jednego dnia. W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego wykonano 13 kontroli sanitarnych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w stacjonarnych podmiotach leczniczych stwierdzono nieprawidłowości w zakresie bieżącego stanu sanitarno - higienicznego kontrolowanych pomieszczeń oraz ich wyposażenia.

W wyniku stwierdzonych uchybień wydano 2 decyzje administracyjne.

I.4.2 Działalności Komitetów i Zespołów Kontroli Zakażeń Szpitalnych

W roku 2025 zgłoszono do PPIS w Raciborzu 5 ognisk epidemicznych stwierdzonych w 4 oddziałach Szpitala Rejonowego im. dr J. Rostka w Raciborzu oraz 1 ognisko w Nefrolux W. Kamiński, M. Kamiński Sp. z o.o. Stacja Dializ w Raciborzu z siedzibą w Siemianowicach Śląskich ul. Szpitalna 6.

Czynnikami biologicznymi chorobotwórczymi wywołującymi zakażenia były: w 1 przypadku koronawirus SARS-CoV-2, w 1 przypadku *Acinetobacter baumannii* KAR-R, 2 przypadkach Grypa typu A oraz w 1 przypadku Świerzbowiec ludzki. Łączna liczba zakażonych w ogniskach to 27 pacjentów, zakażeń wśród personelu medycznego nie stwierdzono. Nie stwierdzono nieprawidłowości w działaniach Zespołów Kontroli Zakażeń Szpitalnych. Ponadto na bieżąco prowadzona jest współpraca z członkami Zespołów w aktualizacji i udoskonalaniu procedur kontroli zakażeń, pomoc merytoryczna w opracowywaniu i wygaszaniu ognisk epidemicznych.

I.4.3 Nadzór nad placówkami lecznictwa otwartego oraz prywatnymi gabinetami

Na terenie miasta Racibórz w 2025 roku nadzorem epidemiologicznym objęto 24 placówki lecznictwa otwartego, mające w Raciborzu swoją siedzibę oraz 8 filii podmiotów leczniczych mających siedzibę w innym powiecie.

Wykonano 18 kontroli sanitarnych w tym 1 kontrolę interwencyjną.

W wyniku stwierdzonych uchybień wydano 5 decyzji administracyjnych.

Ponadto w omawianym roku, objęto nadzorem sanitarnym 72 prywatne gabinety lekarskie oraz inne prywatne placówki wykonujące świadczenia medyczne. Kontrolą objęto 37 praktyk zawodowych, w których wykonano 39 kontroli sanitarnych.

Najczęściej odnotowane nieprawidłowości w ww. obiektach dotyczyły stanu sanitarno-higienicznego, sanitarno-technicznego kontrolowanych pomieszczeń oraz ich wyposażenia, realizacji procedur sanitarno - higienicznych, w tym dekontaminacji rąk, nieprawidłowego sposobu gromadzenia, transportu i magazynowania odpadów medycznych.

II. HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

II.1. Zadania realizowane w 2025 roku

W 2025 roku Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska kontynuowała nadzór nad utrzymaniem należytego stanu higienicznego nieruchomości, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, dróg, ulic, środków transportu osobowego itp. oraz czuwała nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody do spożycia i wody w miejscach do kąpieli.

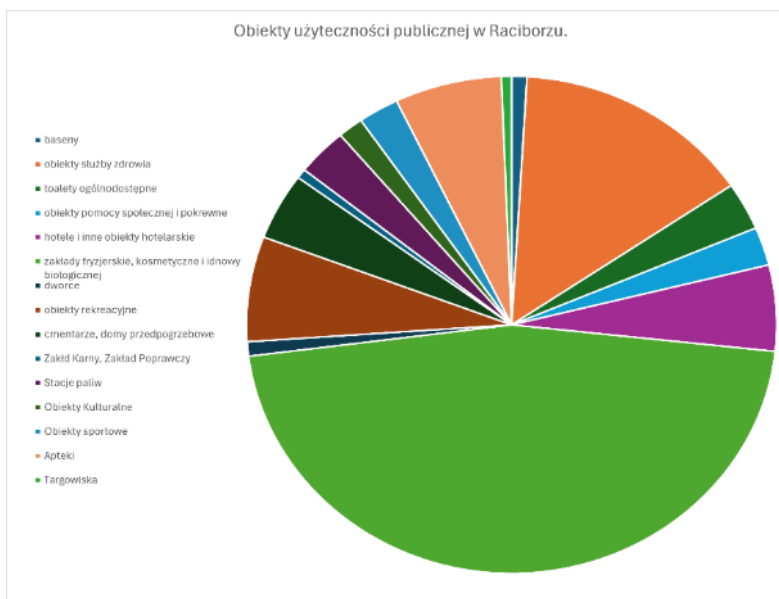
Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska realizowała również obowiązki wynikające z zakresu Ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych - sprawowała nadzór nad właściwym, pod względem sanitarnym i higienicznym, przebiegiem ekshumacji i transportem zwłok, z zakresu Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach - opiniowała projekty regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, z zakresu Ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków - opiniowała stosowane w realizowanych inwestycjach materiały i wyroby do kontaktu z wodą itp.

W roku 2025, podobnie jak i w roku 2024, podczas realizacji obowiązków nadzorowych dużo uwagi poświęcono na działania edukacyjne związane z zagrożeniem zdrowotnym powodowanym niewłaściwą eksploatacją instalacji wody ciepłej w budynkach. Aby dotrzeć do szerszego grona odbiorców opracowana została ulotka dostępna na naszej stronie internetowej, a także rozdawana podczas różnych eventów.

II.2. Wyniki kontroli, wnioski, uwagi dotyczące wybranych grup obiektów

Higiena Komunalna sprawuje nadzór sanitarno-epidemiczny nad następującymi grupami obiektów: ustępy publiczne, baseny kąpielowe, miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli, domy pomocy społecznej i inne placówki o podobnym charakterze, noclegownie dla bezdomnych, hotele i inne obiekty świadczące usługi noclegowe, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu, miejsca obsługi podróżnych takie jak dworzec, stacje i przystanki kolejowe, przystanki PKS, parkingi, miejsca odpoczynku i rekreacji, to jest parki, zieleńce, place zabaw dla dzieci, ogólnodostępne piaskownice dla dzieci, ośrodki wypoczynkowe, cmentarze, domy przedpogrzebowe, targowiska, wysypiska, obiekty sportowe (hale, stadiony, boiska, lodowisko), obiekty kulturalno-widowiskowe (domy kultury, kino), zakład poprawczy, zakład karny, obiekty turystyczne, stacje paliw i inne w tym obiekty służby zdrowia.

Udział procentowy poszczególnych kategorii obiektów przedstawia wykres poniżej:

W celu oceny stanu sanitarnego przeprowadzane są kontrole obiektów, sprawdzające zgodność ich funkcjonowania z obowiązującymi przepisami, wydanymi przez resort zdrowia. W przypadku znaczących zaniedbań natury sanitarno-technicznej i niezgodności ze stanem prawnym wydawane są decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości. Inne, drobniejsze uchybienia, usuwane są w trybie wykonywania tak zwanych „zaleceń doraźnych” bez konieczności wdrażania postępowania administracyjnego.

Kontrole przeprowadzane są zgodnie z zaplanowanym wcześniej harmonogramem kontroli. W procesie planowania przeprowadzana jest analiza ryzyka zdrowotnego, wyniki tej analizy znajdują odzwierciedlenie w planie kontroli.

II.2.1. Baseny kąpielowe

Baseny to obiekty o dużym znaczeniu, z punktu widzenia ryzyka zdrowotnego. W Raciborzu jest jedna pływalnia kryta przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu oraz jeden obiekt typu park wodny. Ponadto, w okresie letnim czynny jest basen: w Raciborzu przy ul. Markowickiej. Od zarządzających basenami wymagana jest duża dbałość o higienę pomieszczeń i wyposażenia obiektów oraz przede wszystkim dbałość o właściwą jakość wody. Podczas kontroli oceniamy czystość i porządek w obiekcie oraz sprawdzamy jak realizowane są obowiązki wynikające z Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. Właściciele basenów zobowiązani są do prowadzenia kontroli jakości wody we własnym zakresie, zgodnie z zatwierdzonym przez PPIS harmonogramem, raz do roku przeprowadzana jest kontrola urzędowa. W roku 2025 nie stwierdzano nieprawidłowości w funkcjonowaniu pływalni, nie zaistniała konieczność wyłączenia z użytkowania żadnego z obiektów. W jednym przypadku (Park Wodny H2Ostróg), wydano decyzję o czasowym wyłączeniu niecki basenowej z powodu nieprawidłowej jakości mikrobiologicznej wody.

Ponadto obiekt ten borykał się z problemem technicznym, tj. z ustabilizowaniem prawidłowej zawartości chloru wolnego w wodzie w jacuzzi. Utrzymywanie prawidłowych wartości stopnia zachlorowania wody jest bardzo istotne z punktu widzenia ryzyka zdrowotnego.

Zarządzający pływalniami mają obowiązek informowania klientów o bieżącej aktualnej jakości wody na pływalni. Informacje te należy zamieszczać również na stronach internetowych obiektów. PPIS w Raciborzu raz do roku dokonuje rocznej zbiorczej oceny wody dla zarządzających pływalniami, ocena ta powinna być również udostępniana klientom. Obiekty tego rodzaju jak baseny wymagają stałych nakładów, aby zapewnić należyty standard higieniczny

II.2.2. Domy Pomocy Społecznej i inne placówki zapewniające całodobową opiekę osobom starszym lub przewlekle chorym

Domy Pomocy Społecznej w Raciborzu to: DPS przy Placu Jagiełły oraz DPS „Złota jesień” przy ul. Grzonki. Warunki sanitarne podopiecznych w ocenie PPIS w Raciborzu, w obu domach pomocy społecznej, są utrzymywane na poziomie dobrym. W Raciborzu funkcjonują jeszcze inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej, są to dzienne domy opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi oraz dom dla matek z dziećmi. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, placówki utrzymywane są na dobrym lub dostatecznym poziomie. W obiektach tej grupy w roku 2025 prowadzone były również kontrole urzędowe instalacji wody ciepłej na obecność bakterii Legionella Sp. Czystość instalacji w tej grupie obiektów, gdzie przebywają osoby starsze i schorowane, często o obniżonej odporności, jest szczególnie ważna. We wszystkich obiektach instalacje były czyste i bezpieczne.

II.2.3. Hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe, schroniska, pola biwakowe, inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

W ewidencji posiadamy 18 obiektów tej grupy w mieście Raciborzu. W grupie obiektów świadczących usługi noclegowe znajdują się różnego rodzaju obiekty, od hoteli, posiadających kategoryzację, po inne miejsca noclegowe, których standard i stan wyposażenia zależne są od przeznaczenia i wymagań klienta. Podczas kontroli nie stwierdzono większych nieprawidłowości, czystość i porządek w obiektach utrzymywana była na poziomie dobrym bądź dostatecznym. W roku 2025 przeprowadzono nasilone działania edukacyjne mające na celu zwrócenie szczególnej uwagi na prawidłową eksploatację instalacji wody ciepłej i możliwość występowania skażenia tej instalacji bakteriami Legionella Sp. w tej grupie obiektów. Właścicielom obiektów hotelarskich po raz kolejny przypominano o obowiązku przeprowadzania kontroli wewnętrznej, tj. o obowiązku przeprowadzania badań laboratoryjnych, potwierdzających brak skażenia instalacji. W wyniku kontroli i badań, zarówno własnych jak i urzędowych przeprowadzanych przez inspekcję sanitarną, nie stwierdzano większych nieprawidłowości, a występujące skażenia punktowe były eliminowane w terminie natychmiastowym. Poważny problem z instalacją wody ciepłej miał obiekt noclegowy przy ul. Staszica należący do klubu „UNIA”. W obiekcie wprowadzono zakaz korzystania z urządzeń wytwarzających aerozol wodno-

powietrzny, a zarządzający obiektem został zobowiązany do działań naprawczych. W efekcie obiekt ten został doposażony w dodatkową instalację dezynfekującą wodę

II.2.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu

Wszystkich obiektów tego typu na dzień 31.12.2025 w Raciborzu było 149. Z punktu widzenia ryzyka zdrowotnego wiele obiektów tej grupy to obiekty ważne dla prowadzonego nadzoru, ponieważ wykonywane są w nich zabiegi powodujące naruszenie ciągłości tkanek, czyli stwarzające duże ryzyko przenoszenia chorób zakaźnych i zakażeń. Urządzenie i wyposażenie tych obiektów, a także świadomość personelu nie powinny odbiegać od tych w branży medycznej.

Podczas kontroli obiektów tej grupy szczególnie dużo uwagi poświęca się na działania edukacyjne i doradcze w zakresie higienicznego wykonywania usług i podnoszenia standardów higienicznych lokalu, ponieważ nadal brak jest przepisów szczegółowych, które ujednoliciłyby wymagania. Duży nacisk podczas kontroli kładzie się na prawidłowe wyposażenie gabinetów umożliwiające bezpieczne ze względów zdrowotnych wykonanie usługi tj. na ich wyposażenie w stanowiska do dezynfekcji lub dezynfekcji i sterylizacji narzędzi, odrębne, odpowiednio wyposażone stanowiska do mycia rąk itp.

Nadzór sanitarny nad działalnością tej branży jest szczególnie utrudniony. Osoby prowadzące działalność zmieniają lokalizacje zakładów, lokale zmieniają właściciela natomiast brak jest obowiązku prawnego zgłaszania tych faktów do organu nadzorującego. Ponadto nadal brak przepisu prawnego określającego szczegółowe wymagania sanitarne dla tego typu działalności.

II.2.5 Infrastruktura kolejowa i drogowa

W roku 2025 przeprowadzono pierwszą kontrolę stanu utrzymania dworca PKP po oddaniu do użytku nowego obiektu. Dworzec nowoczesny, uporządkowano również teren przed dworcem. Nowy dworzec w Raciborzu znacznie poprawił komfort podróżowania i wpłynął pozytywnie na poprawę wizerunku miasta. Niestety nie przeprowadzono remontu peronów, przejścia podziemnego i nie uporządkowano terenu wzdłuż bocznic kolejowej co rzutuje na obraz całości. Zdaniem PSSE pilnej interwencji wymaga stan wiaduktu kolejowego obok dworca przy ul. Piaskowej.

II.2.6. Tereny rekreacyjne

Do nich zaliczamy parki, zieleńce, place, place zabaw, place z fontannami lub tężnią, piaskownice itp. Obiekty na ogół utrzymane są prawidłowo, lecz dbałość o ich stan w dużej mierze zależy od właściciela. W działalności kontrolnej szczególną uwagę poświęca się placom zabaw z piaskownicami przypominając właścicielom o potrzebie wymiany piasku raz przed sezonem oraz co najmniej raz w sezonie (zalecenia GIS). Zachęcamy zarządców do wprowadzania rozwiązań chroniących piasek przed zanieczyszczeniami, co w strefie publicznej jest zadaniem trudnym do realizacji, lecz nie niemożliwym. W roku 2025 oddano do użytku nową tężnię w Raciborzu. Tężnie są obiektami cieszącymi się dużą popularnością, szczególnie wśród ludzi starszych. W odczuciu społecznym posiadają one ponadto działanie prozdrowotne. Brak jest jednak przepisów określających standardy higieniczne dla tężni, solanka w tężniach nie jest badana. Duża

odpowiedzialność zatem spoczywa na zarządzających tężniami, aby zapewnić prawidłową, higieniczną ich eksploatację.

II.2.7. Obiekty sportowe i rekreacyjne

W tej grupie obiektów znajdują się; Hala Sportowa RaFaKo, budynek MKZ UNIA, nowo oddane lodowisko, stadiony sportowe itp. Obiekty utrzymywane dostatecznie. Poprawy utrzymania zdaniem PSSE wymaga zaplecze stadionu OSiR w Raciborzu przy ul. Zamkowej wraz z kręgielnią oraz zaplecze dla kortów. Ponadto w roku 2025 wyburzono budynek toalet przy stadionie. Rozwiązanie problemu braku toalet przy tym obiekcie wydaje się istotne z punktu widzenia sanitarnego.

II.2.8. Ustępy publiczne i ogólnodostępne

Ustępy publiczne miejskie to: ustęp przy Placu Dominikańskim, w Parku Roth, przy Arboretum Bramy Morawskiej, przy tężni na ulicy Książęcej. Kontrolujemy również 5 innych ogólnodostępnych ustępów zlokalizowanych w marketach i galeriach handlowych, a także ustępy dostępne w obiektach użyteczności publicznej, np.: na dworcu PKS, PKP, na targowiskach, w Ogródku Jordanowskim, w obiektach sportowych itp. W roku 2025 skontrolowano wszystkie czynne ustępy w Raciborzu, nie stwierdzono większych nieprawidłowości w ich utrzymaniu. W roku 2025 zlikwidowano dostęp do ustępu na terenie OSiR dla osób odwiedzających Park Zamkowy.

II.3. Nadzór nad jakością wody

II.3.1. Jakość zdrowotna wody do spożycia

Obowiązki Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad jakością wody do spożycia określone zostały szczegółowo w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Zgodnie z ww. rozporządzeniem właściwy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny między innymi:

- weryfikuje wywiązywanie się przedsiębiorstw wodociągowych z realizacji badań wykonywanych w ramach kontroli wewnętrznej tych przedsiębiorstw,
- analizuje przekazane przez przedsiębiorstwa wodociągowe sprawozdania z badań w zakresie ewentualnych zagrożeń zdrowotnych,
- gromadzi, weryfikuje, analizuje i ocenia dane uzyskane w wyniku prowadzonego monitoringu jakości wody, zwane dalej „danymi monitoringowymi”,
- przekazuje dane monitoringowe do właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- informuje właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o jakości wody na nadzorowanym obszarze.

Ponadto organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej:

- pobierają próbki wody oraz wykonują badania jakości wody w ramach zadań własnych, zgodnie z ustalonym planem działania PPIS na dany rok,
- wykonują badania jakości ciepłej wody w celu wykrywania bakterii *Legionella* sp.

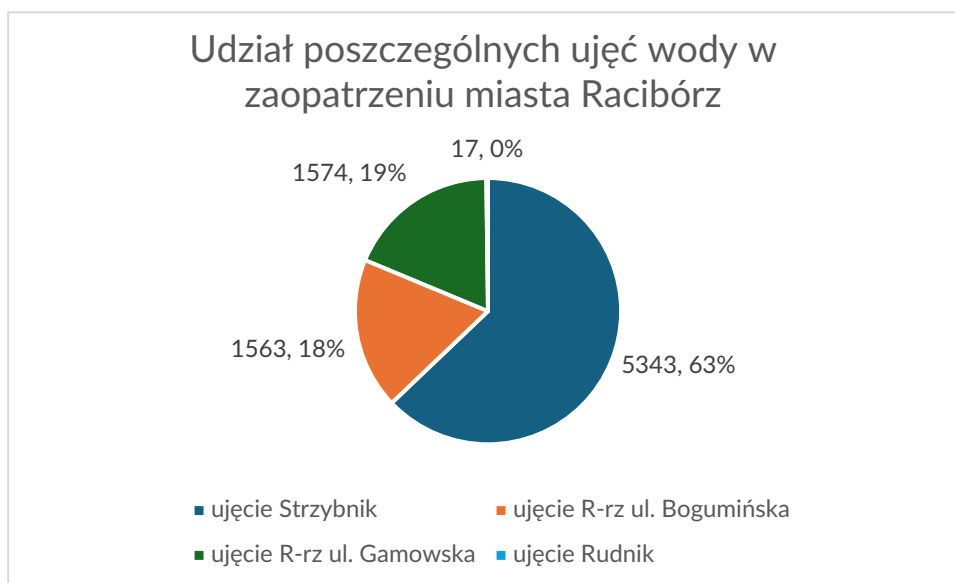
W każdym przypadku, po otrzymaniu wyników badań przeprowadzonych czy to w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw wodociągowych, czy też w ramach kontroli PPIS, sporządzana jest informacja o przydatności wody do spożycia, która przekazywana jest do jednostek samorządowych. Poza tym corocznie, po zakończonym roku kalendarzowym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny sporządza oceny jakości wody na danym obszarze.

Miasto Racibórz.

Producentem wody dla mieszkańców na terenie miasta są Wodociągi Raciborskie Sp. z o.o. w Raciborzu przy ul. 1-go Maja 8. Inni producenci wody to: Zakład Przemysłu Cukierniczego Mieszko S.A., 47-400 Racibórz, ul. Opawska, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska Bieruń, Zakład w Raciborzu, ul. Głubczycka 38, Browar Zamkowy, 47-400 Racibórz, ul. Zamkowa 4, Zakład Karny, 47-400 Racibórz, ul. Eichendorffa 14.

Są to producenci wody na potrzeby własne przedsiębiorstw/zakładów.

Mieszkańcy Raciborza korzystają z wody pochodzącej z ujęć głębinowych: ujęcie Strzybnik, ujęcie Racibórz ul. Bogumińska, Racibórz ul. Gamowska oraz ujęcia w Rudniku (z ujęcia w Rudniku korzysta jedynie ul. Kwiatowa w Raciborzu Miedoni). Procentowy udział poszczególnych ujęć w zaopatrzeniu miasta w wodę przedstawia dołączony wykres.

Jakość wody wodociągowej w Raciborzu oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2025 roku 39 razy. Orzeczenia o przydatności wody do spożycia przekazywane były każdorazowo do Urzędu Miasta w Raciborzu oraz do Wodociągów Raciborskich Sp. z o.o. Na podstawie wyników badań realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa wodociągowego oraz na podstawie własnej kontroli urzędowej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu 38 razy w ciągu roku, wydał orzeczenia o przydatności wody do spożycia. Tylko w jednym przypadku mętność w wodzie przekroczyła normę. Powtórzone badanie nie potwierdziło nieprawidłowości.

Szczegółowe informacje o wynikach nadzoru nad jakością wody do spożycia w roku 2025 zawierają opracowania przekazane po zakończonym roku kalendarzowym do Urzędu Miasta oraz do

przedsiębiorstwa wodociągowego, takie jak: „Ocena okresowa jakości wody do spożycia w wodociągu Racibórz” i „Ocena obszarowa jakości wody do spożycia w gminie Racibórz”.

II.3.2. Jakość wody ciepłej

W roku 2025 przeprowadzono wzmożone działania edukacyjno-informacyjne związane z występowaniem bakterii *Legionella* Sp. w środowisku wodnym, tj. w instalacjach wody ciepłej, systemach klimatyzacji i innych urządzeniach wytwarzających aerozol powietrzny. Podmiotom prowadzącym działalność typu obiekty hotelarskie (budynki zamieszkania zbiorowego) przypominano o obowiązku przeprowadzania badań laboratoryjnych na obecność tych bakterii z częstotliwością określoną w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego wykonywał badania jakości ciepłej wody w celu wykrycia bakterii *Legionella* sp., w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz w innych obiektach zamieszkania zbiorowego (domach pomocy społecznej), obiektach hotelarskich, obiektach oświatowych (młodzieżowe ośrodki wychowawcze, internaty) funkcjonujących na terenie powiatu raciborskiego, a także w Zakładzie Poprawczym oraz Zakładzie Karnym w Raciborzu.

W 2025 r. z ww. obiektów pobrano łącznie 95 prób wody, w 17 próbach stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych norm: w 2 przypadkach woda skażona była w stopniu średnim, w 14 w stopniu wysokim, w jednym przypadku w stopniu bardzo wysokim. W przypadku wysokiego oraz bardzo wysokiego skażenia stwierdzonego w badaniach Szpitala Rejonowego w Raciborzu konieczne było wyłączenie pryszniców z użytkowania w całym obiekcie, oraz na jednym oddziale wyłączono z użytku instalację wody ciepłej. Po przeprowadzonych natychmiastowo działaniach naprawczych nie wykryto nieprawidłowości. W dwóch przypadkach zaistniała konieczność wydania decyzji administracyjnej nakazującej likwidację skażenia instalacji wody ciepłej w określonym terminie. Decyzje dotyczyły miejsc noclegowych Klubu Zapaśniczego UNIA Racibórz, ul. Staszica 20 oraz Szkoły Podstawowej nr 18 w Raciborzu.

II.3.3. Jakość zdrowotna wody do kąpieli i rekreacji.

Nadzór nad jakością wody na pływalni w roku 2025 opierał się na zasadach określonych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. Zarządzający obiektami mają obowiązek przeprowadzania regularnych badań wody w ramach kontroli wewnętrznej. Badania te zlecane są do akredytowanych laboratoriów zewnętrznych. O wynikach oceny jakości wody zarządzający obiektem winien na bieżąco informować klientów, zarówno poprzez umieszczenie specjalnego komunikatu na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej obiektu. Kontrola urzędowa Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego przeprowadzana jest raz w roku.

Badania mikrobiologiczne i fizykochemiczne jakości wody przeprowadzane przez właścicieli w ramach kontroli wewnętrznej prowadzone były zgodnie z zatwierdzonymi przez PPIS harmonogramami. Jakość wody do kąpieli nie budziła zastrzeżeń, stwierdzane odchylenia od wartości normatywnych w ocenie

PPIS nie stanowiły ryzyka zdrowotnego. W roku 2025 nie zaistniała konieczność okresowego wyłączenia żadnej z pływalni z użytkowania z powodu złej jakości wody. W jednym przypadku, wydano decyzję o czasowym wyłączeniu niecki basenowej w Parku Wodnym H2Ostróg z powodu nieprawidłowej jakości mikrobiologicznej wody.

Zarządzający pływalniami mają obowiązek informowania klientów o bieżącej aktualnej jakości wody na pływalni. Informacje te należy zamieszczać również na stronach internetowych obiektów. PPIS w Raciborzu raz do roku dokonuje rocznej zbiorczej oceny wody dla zarządzających pływalniami, ocena ta powinna być również udostępniana klientom

II.4. Interwencje.

Tematyka interwencji jest istotna dla PPIS w celu określenia kierunków działania inspekcji w przyszłości. W Sekcji Higieny Komunalnej PSSE w Raciborzu rozpatrywanych było łącznie 18 interwencji. Jednak, podobnie jak w latach ubiegłych, interwencje te często dotyczą spraw spoza zakresu kompetencji i uprawnień PIS. Na przykład nadal do PPIS w Raciborzu wpływają skargi na niewłaściwy stan sanitarny mieszkań prywatnych lub posesji (zbieractwo) i związane z tym faktem uciążliwości sąsiedzkie. W roku 2025 odnotowaliśmy po raz kolejny skargi na hałas i po raz kolejny problem dotyczył hałasu powodowanego przez montowane na budynkach urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten niewątpliwie może stanowić uciążliwość, nawet w przypadku spełnienia norm akustycznych. Ponadto, w roku 2025 odnotowywane zostały interwencje na uciążliwości powodowane bytowaniem gołębi w środowisku mieszkalnym i komunalnym. PPIS w Raciborzu wystosował pismo zachęcające właścicieli budynków/mieszkań do instalowania osłon zabezpieczających przed gnieźdzeniem się gołębi na balkonach.

III. BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

III.1. Zadania realizowane w 2025 r. i wyniki kontroli w obiektach nadzorowanych

W roku 2025 pod nadzorem PSSE w mieście Racibórz znajdowało się 641 obiektów, z których skontrolowano 397. Przeprowadzono w nich 511 kontroli. Ponadto w ramach nadzoru nad zakładem eksportera przeprowadzono 91 kontroli granicznych dot. wywożonych partii towaru. W ramach sprawowanego nadzoru wydano 3 decyzje administracyjne celem poprawy stanu sanitarno-higienicznego, 2 decyzje unieruchamiające, 1 decyzję zakazującą wprowadzania do obrotu, 1 odmowę zatwierdzenia. Winnych wykroczeń stwierdzanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych ukarano 23 mandatami karnymi.

W związku z napływającymi wnioskami stron, w oparciu o przeprowadzone kontrole sanitarne, wydano łącznie 61 decyzji administracyjnych zatwierdzające obiekty (w tym 5 decyzji warunkowych). Ponadto, dokonano wpisu 16 obiektów do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS, w stosunku do których nie jest wymagane zatwierdzenie, zgodnie z ustawą z 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (kuchnie domowe, gospodarstwo rolne, miejsca obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością, sklep internetowy, importera, punkty sprzedaży żywności)

Stwierdzane nieprawidłowości w nadzorowanych obiektach:

- zły stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia zakładu,
- nieprawidłowe postępowanie z materiałem kategorii 3 wytwarzanym w obiekcie, w tym brak wydzielonego miejsca na składowanie materiału kat. 3,
- wykorzystywanie przestrzeni lokalowych niedostosowanych i niezgłoszonych do tut. Inspektora,
- stosowanie sprzętu i wyposażenia nieprzeznaczonego do kontaktu z żywnością,
- nieprawidłowe oznakowanie produktów gotowych nieuwzględniające zastosowanego dodatku do żywności,
- stosowanie w produkcji nieprawidłowo oznakowanego dodatku do żywności E270 kwas mlekowy,
- brak identyfikowalności środków spożywczych,
- brak skutecznej dezynfekcji powierzchni pozostających w kontakcie z żywnością,
- brak zapisów potwierdzających prowadzenie kontroli wewnętrznej w obiekcie, wynikających z opracowanej dokumentacji HACCP,
- brak czystości i porządku we wszystkich pomieszczeniach zakładu, w tym na zapleczu, brudne wyposażenie i sprzęt,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionego personelu,
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości oraz produktów posiadających oznaki zepsucia,
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych nieposiadających informacji o dacie minimalnej trwałości, terminie przydatności do spożycia i numeru partii,
- brak zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego - artykuły spożywcze przechowywane w warunkach niezgodnych z warunkami deklarowanymi przez producenta,

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

- brak segregacji w chłodni (towary pełnowartościowe przechowywane są z materiałem kategorii 3),
- brak skutecznego zabezpieczenia przed dostępem szkodników oraz przed zanieczyszczeniami z zewnątrz,
- obecność szkodników oraz ich śladów w obiektach żywnościowo-żywnościowych,
- brak zapewnienia właściwego odpływu brudnej wody i jej gromadzenia celem usunięcia w sposób zgodny z przepisami (brudna woda odpływa bezpośrednio na trawnik przy obiekcie),
- zniszczone, oszczerbione, trudne do utrzymania w czystości, mycia i dezynfekcji powierzchnie regałów i półek stanowiących wyposażenie przyczepy gastronomicznej,
- brak opracowanej dokumentacji w zakresie instrukcji Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) wraz z elementami HACCP,
- mrożenie artykułów spożywczych dostarczanych do obiektu jako świeży produkt,
- brak higieny personelu oraz higieny sprzedaży,
- nieprawidłowa prezentacja produktów na stronie sklepu internetowego, tj. zastosowanie nieprawidłowego sformułowania przed wykazem składników; brak wskazania funkcji technologicznych przed wymienionymi w składnikach produktu substancjami dodatkowymi, brak informacji w sprawie zawartości witamin i innych substancji wykazujących efekt odżywczy lub inny efekt fizjologiczny. W prezentacji jednego z ocenianych produktów zawarto niedozwolone oświadczenia zdrowotne oraz informacje wprowadzające w błąd co do składu produktu oferowanego za pośrednictwem sklepu internetowego,
- wprowadzanie do obrotu środka spożywczego, który jako produkt bezglutenowy, ze względu na zawartość alergenu, stanowi zagrożenie dla zdrowia konsumenta z alergią lub nietolerancją glutenu,
- prowadzenie działalności w zakresie wprowadzania do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością za pośrednictwem internetowej platformy handlowej Allegro.pl., bez złożenia wniosku o wpis do rejestru i bez uzyskania wpisu do rejestru zakładów, wprowadzanie do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością bez oznakowania,
- brak zabezpieczenia środków spożywczych przez zanieczyszczeniem,
- brak zachowanej higieny produkcji oraz personelu, w tym brak dezynfekcji jaj wykorzystywanych do produkcji, wykorzystywanie toalety pracowników jako pomieszczenia magazynowego dla środków spożywczych, brak środków do higienicznego mycia i suszenia rąk, studzenie warzyw na zewnątrz restauracji, wyroby gotowe, naczynia jednorazowego użytku niezabezpieczone przed zanieczyszczeniami; wykorzystywanie warzyw do sporządzania potraw bez wcześniejszej obróbki wstępnej, brak wody przy umywalce do mycia rąk, uszkodzona zmywarka do naczyń, sporządzanie potraw z surowców po upływie terminu ważności; nieprzestrzeganie noszenia odzieży ochronnej przez zatrudniony personel,
- wykorzystywanie pomieszczeń niezgodnie z ich przeznaczeniem, zmiana funkcjonalności pomieszczeń;
- podawanie posiłków obiadowych dla dzieci szkolnych nie spełniających wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań jakie muszą spełniać

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (w podawanych posiłkach nie uwzględniono co najmniej jednej porcji z grupy mięso, jaja, orzechy lub nasiona roślin strączkowych w ciągu dnia, nieprawidłowości w zakresie częstotliwości podawania dzieciom produktów mlecznych lub jego przetworów, warzyw lub owoców oraz porcji ryby),

- prowadzenie działalności bez uzyskania decyzji zatwierdzającej obiekt lub w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzającą,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionych pracowników,
- brak siatek w otwieralnych oknach,
- brak przygotowanej infrastruktury, w tym pomieszczeń produkcyjnych dla produkcji żywności od surowca: w kuchni i magazynie artykułów suchych dziury w ścianach; w toalecie pracowników i w pomieszczeniu obieralni warzyw niezabezpieczony otwór w suficie; w pomieszczeniu obieralni warzyw otwór w ścianie zapchany workiem foliowym, niezabezpieczony dostęp do kanału w którym prowadzone są rury doprowadzające wodę, brak światła w części pomieszczenia obieralni warzyw, wyrwane gniazdko elektryczne i brak dostępu do części pomieszczenia obieralni warzyw; w kuchni przy stanowisku mycia garnków i sprzętu kuchennego na ścianie zamontowany nieużywany bojler elektryczny,
- brak szatni dla pracowników (nie zapewniono miejsca do przebierania się dla pracowników),
- brak wydzielonego miejsca na środki czystości i sprzęt do utrzymania czystości w obiekcie,
- brak informacji na temat podawanych potraw oraz napoi bez opakowania, w tym w zakresie składników alergennych lub powodujących reakcje nietolerancji obecnych w żywności.

III.2. Działania w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF

Powiatowa Stacja uczestniczy stale w działaniach w ramach systemów wczesnego ostrzegania iRASFF stale doskonaląc biegłość w tym zakresie w ramach prowadzonych szkoleń. W związku z kwestionowaniem próbek produktów: figi suszone oraz chrupki kukurydziane przygotowano zgłoszenia do systemu iRASFF.

III.3. Współpraca z innymi organami kontroli

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

W ramach porozumienia ramowego z dnia z dnia 15 listopada 2018 r. zawartego pomiędzy Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Katowicach i Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii w Katowicach o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i organów Inspekcji Weterynaryjnej w 2025 r. prowadzona była wzajemna korespondencja przeznaczona do wykorzystania służbowego. Ponadto w ramach realizacji „Planu poboru prób na 2025 r.” przekazywano informację o wynikach badań prób terenowo właściwym lekarzom weterynarii. W ramach współpracy, na prośbę PLW w Gliwicach przekazano informacje niezbędne do przeprowadzenia eksportu towaru zawierającego w składzie surowiec pochodzenia zwierzęcego a wyprodukowanego w zakładzie nadzorowanym przez PPIS w Raciborzu. Przekazano zakład do objęcia nadzorem zgodnie z właściwością

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

rzeczową obiekt – sklep, gdzie wprowadzane są do obrotu wyłącznie wyroby pochodzenia zwierzęcego własnej produkcji. Zakład produkcyjny znajduje się pod nadzorem PLW.

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną

W ramach porozumienia z dnia 05 listopada 2008 r. o współpracy organów Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie śląskim kontynuowano współpracę między inspekcjami. W ramach realizacji współpracy z inspekcją farmaceutyczną PPIS w Raciborzu pisemnie poinformował o planowanych kontrolach w obiektach wspólnie nadzorowanych. W 2025 r. przeprowadzono 14 kontroli w obiektach będących pod nadzorem IF, w tym 10 kontroli sanitarnych z wykorzystaniem arkusza oceny zakładu. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W powyższych obiektach pobrano 6 próbek środków spożywczych – suplementów diety (2 próbki w kierunku oznaczenia zawartości substancji dodatkowych i oceny znakowania, 2 próbki w kierunku oznaczenia zawartości metali oraz oceny znakowania, 1 próbkę w kierunku oznaczenia zawartości omega-3 i oceny znakowania, 1 próbkę w kierunku oznaczenia zawartości witaminy C oraz oceny znakowania). Próbek nie kwestionowano.

Współpraca z Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

W ramach współpracy przekazywano zgodnie z właściwością informacje pozyskane na kontrolach u importera na temat stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących przesyłek.

Współpraca z Policją

W 2025 r. na wniosek Komendy Powiatowej Policji w Raciborzu (Wydział do Walki z Przestępczością Gospodarczą) została przeprowadzona wspólna kontrola lokalu gastronomicznego. Ze względu na wielopłaszczyznowość naruszeń prawa w akcji zorganizowanej przez Policję uczestniczyli także przedstawiciele Urzędu Skarbowego, Państwowej Straży Pożarnej w Raciborzu.

Współpraca z Inspekcją Handlową

W ramach współpracy przekazywano zgodnie z właściwością interwencję na występowanie różnic pomiędzy cenami produktów zamieszczonych na półkach przy produktach a cenami na kasie.

Współpraca z terenowo właściwymi inspektorami sanitarnymi

W ramach współpracy przekazywano informacje terenowo właściwym inspektorom sanitarnym. W roku 2025 informowano inspektorów o stwierdzanych nieprawidłowościach podczas kontroli przeprowadzanych w ramach działań nadzorowych prowadzonych na podległym terenie u przedsiębiorców. Ponadto w ramach realizacji „Planu poboru prób na 2025 r.”, w przypadku stwierdzenia naruszeń przekazywano dokumentację właściwym miejscowo ppis. W przypadku kwestionowania próbek przekazywano informację terenowo właściwym inspektorom sanitarnym. W 2025 r. przekazywano także 1 interwencję zgodnie z właściwością miejscową.

III.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W roku 2025 przeprowadzono badania laboratoryjne krajowych, unijnych i importowanych środków spożywczych i materiałów do kontaktu z żywnością. Zbadano także próbki sanitarne. Na terenie miasta Racibórz pobrano do badań laboratoryjnych 478 próbek, w tym kwestionowano 2 próby środków

spożywczych (1 próbę chrupek kukurydzianych z powodu stwierdzenia obecności glutenu w ilości powyżej 20 mg/kg w produkcie oznakowanym informacją "produkt bezglutenowy", 1 próbkę suszonych fig zakwestionowano z uwagi na przekroczenie NDP aflatoksyny B1 i sumy aflatoksyn). Próby zostały zgłoszone w ramach systemu RASFF. Obciążono strony kosztami poboru prób i badań. W przypadku próby chrupek kukurydzianych wydano decyzję wycofania z obrotu. Poinformowano organy nadzorujące producentów/dystrybutorów o naruszeniach.

Ponadto w roku 2025 pobrano 6 próbek sanitarnych w piekarniach w ramach akcji „Mklik próchniczek” (zmiotki, wytrzepki). Żadnej z próbek nie kwestionowano.

III.5. Ocena sposobu żywienia

W roku 2025 przeprowadzono 11 teoretycznych ocen sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego zlokalizowanych na terenie miasta Racibórz (dla 2 żłobków i 9 przedszkoli).

Analizy jadłospisów przeprowadzano na podstawie jadłospisu dekadowego oraz wyliczeń zawartości składników odżywczych w podawanych posiłkach za pomocą programu komputerowego DIETA 6D. W analizie uwzględniono aktualnie zalecane przez NIZP-PZH normy żywienia właściwe dla grupy dzieci w wieku 1-3 lub 4-6 lat (Normy żywienia dla populacji Polski pod red. Ewy Rychlik, Katarzyna Stoś, Agnieszko Woźniak, Hanny Mojskiej, Wyd. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, Warszawa, 2024 r.).

Badania laboratoryjne pobranych w 2 żłobkach próbek posiłków obiadowych wykazały w 1 przypadku zbyt dużą ilość soli. Analiza jakościowa ocenionych jadłospisów dekadowych dla żłobków wykazała, we wszystkich przypadkach, zbyt małą podaż wapnia, w 1 przypadku zbyt małą podaż witaminy E. Informację o wynikach oceny teoretycznej z uwzględnieniem wyników badań laboratoryjnych przekazano do organów prowadzących, a także do wszystkich obiektów, w których pobierano próby. W ocenie zawarto zalecenia dotyczące poprawy jakości żywienia w tych placówkach.

W przypadku przedszkoli w 5 przypadkach stwierdzono niską podaż wapnia (od 40,16% do 59% realizacji normy RDA), w 3 przypadkach stwierdzono przekroczenie górnego, bezpiecznego tolerowanego poziomu spożycia witaminy A (UL). Informacje o wynikach oceny teoretycznej przekazano placówkom oraz organom prowadzącym wraz z zaleceniami mającymi na celu poprawę jakości żywienia dzieci.

Ponadto sposób żywienia oceniano również na kontrolach badając jadłospisy metodą teoretyczną uwzględniając między innymi wymagania Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2010 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. W ocenie teoretycznej wzięto pod uwagę jadłospis dekadowy (bez danych zestawienia dekadowego).

IV. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

IV.1. Stan sanitarny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania

W roku 2025 skontrolowano 96% raciborskich placówek stałych będących w ewidencji (w 2024 r. - 97%, a w 2023 r. - 99%).

W skontrolowanych placówkach stałych pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili w sumie 104 kontrole. Kontrole związane były z oceną stanu sanitarnego placówki, sprawdzeniem wykonania nakazów decyzji lub zaleceń pokontrolnych, pismem strony lub wniesioną interwencją.

Analiza porównawcza liczby przeprowadzonych kontroli w raciborskich placówkach nauczania i wychowania w latach 2023-2025.

ROK	Liczba placówek będących w ewidencji	Liczba placówek skontrolowanych	Liczba przeprowadzonych kontroli
2023	70	69	128
2024	71	69	113
2025	73	70	104

Stan czystości i porządku skontrolowanych placówek nauczania i wychowania zlokalizowanych na terenie Raciborza nie budził większych zastrzeżeń; drobne uchybienia były natychmiast eliminowane.

W placówkach zapewnione były środki do higieny osobistej, aczkolwiek w jednej z nich odnotowano brak bieżącej ciepłej wody przy umywalkach w części pomieszczeń sanitarnych (przedmiotowy problem został rozwiązany jeszcze w 2025 r.).

W następstwie przeprowadzonych kontroli Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu wydał 4 decyzje, w których nakazał usunięcie w określonym czasie stwierdzonych nieprawidłowości, a co za tym idzie zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków dzieciom i młodzieży (decyzje dotyczyły m.in.: stanu sanitarno-technicznego ścian i/lub sufitów i/lub podłóg pomieszczeń i ciągów komunikacyjnych, urządzeń sanitarnych, krzeseł i ławek/stolików oraz innych mebli, z których korzystają dzieci/młodzież, boisk sportowych, urządzeń na placu zabaw). 1 z 4 wydanych w 2025 r. decyzji odnosiła się do szkoły podstawowej, 1 - do zespołu szkół i 2 - do placówek z pobytem całodobowym. Nakazy 1 z 4 decyzji zostały zrealizowane jeszcze w roku 2025 (w 2025 r. odnotowano wykonanie także 5 decyzji z lat ubiegłych; w sumie, postępowanie administracyjne zakończono w 6 placówkach).

Wystosowano również 8 decyzji zmieniających termin nałożonych na stronę obowiązków.

Ponadto, w minionym roku, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu wydał 1 decyzję o spełnieniu wymagań sanitarno-lokalowych określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10.07.2014 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzony żłobek lub klub dziecięcy, w związku utworzeniem na terenie Raciborza kolejnego żłobka niepublicznego.

W sumie w 2025 r. wydano 13 decyzji merytorycznych.

Podczas prowadzonego nadzoru sanitarnego nad placówkami nauczania i wychowania nie nałożono żadnego mandatu karnego.

Interwencje (7) wniesione w 2025 r. dotyczyły: niezachowania standardów dostępności do urządzeń sanitarnych w przedszkolu (1), zbyt niskiej temperatury w pomieszczeniach i na ciągach komunikacyjnych szkoły (1), uciążliwego zapachu w pomieszczeniach budynku bloku sportowego (3), zalegających liści na terenie zewnętrznym przynależnym do przedszkola (1) oraz braku skutecznych / wystarczających działań ze strony dyrekcji placówki w celu wyeliminowania problemu wszawicy wśród przedszkolaków (1).

Uzasadnione okazały się interwencje dotyczące niezapewnienia odpowiedniej temperatury w szkole oraz uciążliwego zapachu w pomieszczeniach budynku bloku sportowego.

IV.2. Przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego

W roku 2025 pod względem przygotowania raciborskich szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego 2025/2026 skontrolowano 12 placówek (tj. 5 szkół podstawowych, 2 licea ogólnokształcące i 1 technikum funkcjonujące samodzielnie oraz 4 zespoły szkół). Kontrole ujawniły, że w 92% placówek prowadzono bądź już przeprowadzono prace remontowe (o mniejszym lub większym zakresie). W 1/3 szkół przedmiotowe prace – ze względu na zakres robót – miały być kontynuowane po powrocie uczniów do szkoły; Dyrektorzy deklarowali, że zostaną zastosowane szczególne środki ostrożności, a prace będą prowadzone w sposób nienarażający osób pozostających pod opieką szkoły na niebezpieczeństwo i uciążliwości wynikające z prowadzonych prac. We wszystkich skontrolowanych placówkach, mając na uwadze zastany stan sanitarno-techniczny, rok szkolny mógł się rozpocząć.

IV.3. Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach

Analogicznie do lat ubiegłych, w roku 2025, dokonano oceny warunków sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach różnego typu. Wśród 17 skontrolowanych w tym zakresie szkół, 15 posiadało gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W pozostałych 2 placówkach profilaktyczną opiekę zdrowotną zapewniono poza terenem szkoły. W minionym roku, podobnie jak w roku 2024, nie zakwestionowano stanu sanitarnego żadnego ze skontrolowanych gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.

Od września 2024 r. istnieje możliwość zaszczepienia uczniów w wieku 9-14 lat przeciw HPV w szkole, w ramach oferowanego przez Ministerstwo Zdrowia Programu szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV).

W 2025 r. do udziału w programie zadeklarowała się jedynie 1 szkoła podstawowa z terenu Raciborza.

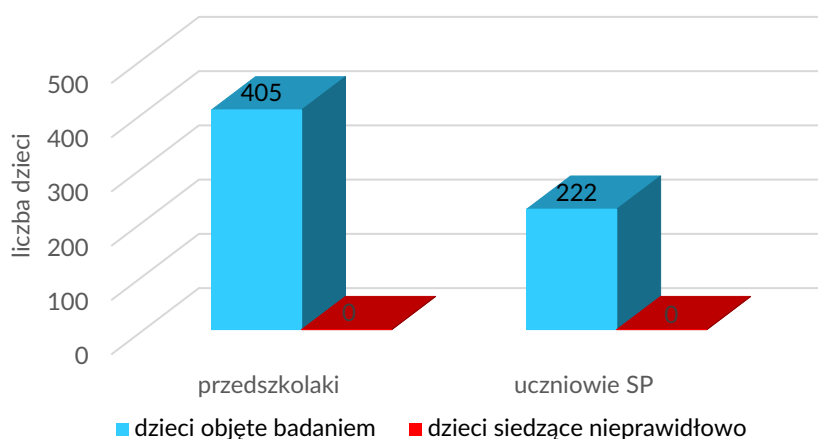
IV.4. Dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu uczniów i dzieci oraz ich oznakowanie

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego w roku 2025, podobnie jak w latach ubiegłych, w wybranych raciborskich placówkach przedszkolnych (7) oraz w 1 szkole podstawowej, dokonano

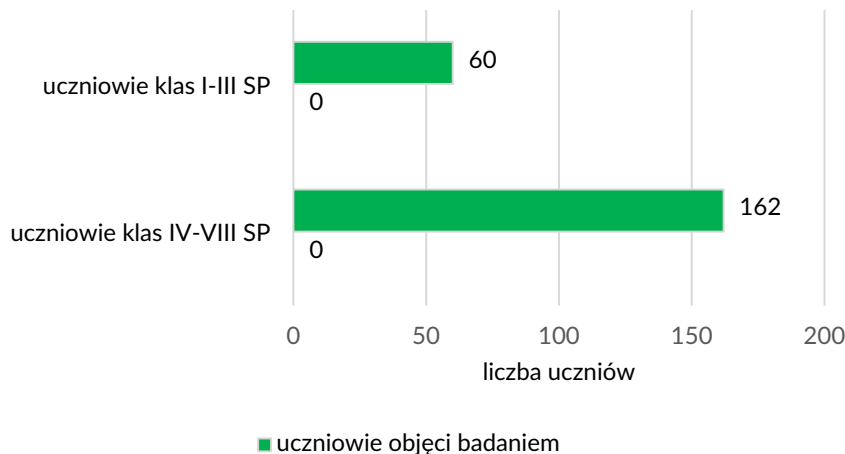
oceny dostosowania mebli (stolików/ławek i krzeseł) do warunków antropometrycznych przedszkolaków i uczniów klas I-III. Ponadto, w 2025 r., w ramach działań na rzecz eliminacji ryzyka rozwoju wad postawy u dzieci i młodzieży oceniono dostosowanie mebli do wzrostu uczniów klas IV-VIII w kolejnych 2 wybranych szkołach podstawowych.

Wyniki przeprowadzonych badań przedstawiają wykresy:

Ocena dostosowania mebli do wzrostu przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych w 2025 r.

Ocena dostosowania mebli do wzrostu uczniów raciborskich szkół podstawowych w 2025 r.

W sumie badaniem objęto 405 przedszkolaków i 222 uczniów (60 z klas I-III i 162 z klas IV-VIII). Stwierdzono, iż w minionym roku:

- 100% przedszkolaków (w 2024 r. - 93%, w 2023 r. - 100%),
- 100% uczniów klas I-III (w 2024 r. - 94%, w 2023 r. - 71%),
- 100% uczniów klas IV-VIII (w 2024 r. - 36%),

objętych badaniem siedziało przy stanowiskach dostosowanych do ich wzrostu.

Podczas przedmiotowej oceny zwracano uwagę nie tylko na dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu dzieci, ale także na oznakowanie mebli, odpowiednie zestawienie krzesła ze stolikiem/ławką, ich stan techniczny oraz posiadanie przez meble certyfikatu. Stwierdzono, iż wszystkie

meble, z których korzystały dzieci były prawidłowo zestawione, oznakowane i posiadały certyfikaty. Stan techniczny mebli również nie budził zastrzeżeń.

W następstwie przeprowadzonych badań i na podstawie uzyskanych wyników w roku 2025 nie wydano żadnej decyzji merytorycznej nakazującej dostosowanie mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii (w 2024 r., w przedmiotowej kwestii wydano 4 decyzje; 2 z nich wyegzekwowane zostały jeszcze w 2024 r., a 2 pozostałe w 2025 r.).

IV.5. Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych

W 2025 r. w skontrolowanych szkołach, w których dokonano higienicznej oceny planów lekcji, nie stwierdzono niezgodności tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych z zasadami higieny. Tym samym w placówkach tych w wyniku dokonanych ocen nie prowadzono postępowania pokontrolnego.

IV.6. Przebieg wypoczynku dzieci i młodzieży

Na terenie Raciborza w roku 2025, podobnie jak w latach ubiegłych, organizowany był wypoczynek dla dzieci i młodzieży.

W uruchomionej na stronie MEN w 2010 r. elektronicznej bazie wypoczynku, w roku 2025 zgłoszonych zostało 5 turnusów wypoczynku zimowego (wyłącznie wypoczynek w miejscu zamieszkania) i 14 turnusów wypoczynku letniego (wypoczynek w miejscu zamieszkania i wypoczynek całodobowy). 63% turnusów zarejestrowanych w bazie zostało skontrolowanych. Podczas kontroli oceniano warunki sanitarno-higieniczne. Przeprowadzone przez pracowników Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży kontrole (4 w okresie ferii zimowych i 7 w trakcie wakacji letnich) nie wykazały nieprawidłowości i uchybień w ww. kwestii. Wypoczynek w miejscu zamieszkania organizowany był na bazie szkół i placówek pracy pozaszkolnej. Kolonie zorganizowane zostały natomiast w obiektach hotelowych lub świadczących usługi hotelarskie.

Warunki żywienia dzieci/młodzieży wypoczywających na koloniach zostały skontrolowane przez pracowników Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia tut. Stacji. W tym zakresie również nie stwierdzono nieprawidłowości.

Jak ustalono, z wypoczynku zorganizowanego dla dzieci i młodzieży na terenie Raciborza, zgłoszonego do kuratorium oświaty i skontrolowanego pod względem sanitarnym, skorzystało w 2025 r. 299 uczestników.

W minionym roku, nie odnotowano żadnej interwencji dotyczącej wypoczynku.

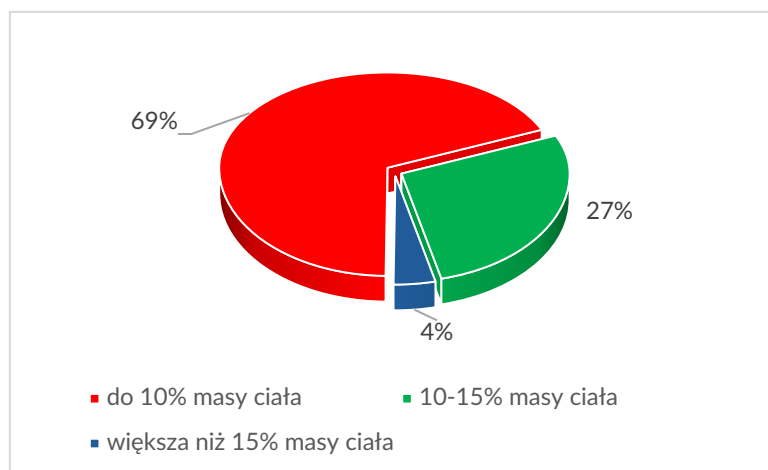
W roku 2025, podobnie jak w latach ubiegłych, nadzór nad wypoczynkiem został wzmocniony działaniami edukacyjno-informacyjnymi na temat bezpiecznych zachowań zdrowotnych podczas ferii i wakacji. Przekazywane były materiały edukacyjno-informacyjne dotyczące omawianych zagadnień.

IV.7. Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów/plecaków oraz zapewnienie im miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych

W 2025 r., w kolejnych 2 wybranych raciborskich szkołach podstawowych (podobnie jak w roku 2024 - szkoły funkcjonujące samodzielnie) przeprowadzono pomiary obciążenia uczniów klas starszych ciężarem tornistrów/plecaków. W sumie, w ramach badania, zważono 190 uczniów klas IV-VIII i tyle samo tornistrów/plecaków. Tornistry/plecaki ważono z całą zawartością. Stwierdzono, iż:

- ciężar tornistra/plecaka 7 uczniów (4%) przekraczał 15% ich masy ciała;
- ciężar tornistra/plecaka 51 uczniów (27%) mieścił się w zakresie 10-15% masy ciała dziecka;
- ciężar tornistra/plecaka 132 uczniów (69%) nie przekraczał 10% ich masy ciała.

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wybranych raciborskich szkołach podstawowych w 2025 r.

Z uwagi na brak uregulowań prawnych dotyczących wagi tornistra/plecaka szkolnego przyjmuje się, iż jego ciężar nie powinien przekraczać 10-15% masy ciała dziecka.

Najcięższy tornister ważył 9,3 kg (przy wadze ucznia 63,5 kg), co stanowiło 14,6% masy ciała jego właściciela. Przeprowadzone badania wykazały także, iż znaczna waga tornistra/plecaka nie zawsze przesądzała o przekroczeniu przyjętych norm masy ciała dziecka (np. tornister/plecak o masie 7,8 kg stanowił 9,8% masy ciała jego właściciela).

Zarówno do placówek, w których przeprowadzono pomiary, jak i do ich organów prowadzących przesłano wystąpienia w przedmiotowej kwestii.

W obu szkołach wyznaczone zostały miejsca (szafki, w tym też te na odzież wierzchnią dzieci i/lub półki w salach) na pozostawienie przez uczniów części podręczników i przyborów szkolnych.

IV.8. Warunki do utrzymania higieny jamy ustnej przez dzieci uczęszczające do przedszkoli

Kontrole przeprowadzone w 2025 r. w raciborskich przedszkolach, zarówno tych funkcjonujących samodzielnie, jak i w zespołach szkół wykazały, iż w 38% placówek skontrolowanych przedszkolaki będąc w przedszkolu myły zęby (w 2024 r. – w 33% przedszkoli dzieci szczotkowały zęby podczas pobytu w placówce).

Nie stwierdzono nieprawidłowości w przedmiotowej kwestii; uwagi kierowane do dyrektorów niektórych placówek dotyczyły stanu pojedynczych przyborów do higieny jamy ustnej.

V. HIGIENA PRACY I NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

V.1. Realizacja zadań w 2025 r.

Do zadań Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami PSSE w Raciborzu, zgodnie z art. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 14.03.1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, należy sprawowanie nadzoru nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy. kontrola przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów chemicznych (substancje, mieszaniny, wyroby), prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej oraz kontrola przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu kosmetyków i detergentów.

Do głównych kierunków działania pionu Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami w 2025 r. należało:

- ochrona zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy poprzez nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy,
- nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, produktami biobójczymi, detergentami i prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 oraz kosmetykami,
- sprawowanie nadzoru nad ustawowym zakazem wytwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów stwarzających zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, w tym środków zastępczych.

V.2. Charakterystyka obszaru działania

Pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy i Nadzoru nad Chemikaliami PSSE w Raciborzu w 2025 roku znalazło się 488 zakładów pracy, zatrudniających ogółem 24037 pracowników. Wśród zakładów objętych ewidencją najwięcej pracowników zatrudnionych jest w zakładach zakwalifikowanych do grupy 22 Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) - Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, gdzie zatrudnienie znajduje 11853 osoby, co stanowi 49% wszystkich pracowników objętych nadzorem.

PKD	Nazwa działu według Polskiej Klasyfikacji Działalności	Liczba zatrudnionych
22	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	11853
25	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	1412
86	Opieka zdrowotna	987
10	Produkcja artykułów spożywczych	910
47	Handel detaliczny z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	716

Większość zakładów pracy na terenie powiatu to zakłady małe, zatrudniające do 9 pracowników (w roku 2025 pod nadzorem PSSE w Raciborzu było 256 takich zakładów, co stanowi ponad 50% wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji) oraz zakłady zatrudniające od 10 do 50 pracowników (w roku 2025 pod nadzorem PSSE w Raciborzu było 181 takich zakładów, co stanowi ok. 37 % wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji).

V.3. Bieżący nadzór sanitarny nad zakładami pracy

Bezpośrednim zagrożeniem dla zdrowia jest praca na stanowiskach, na których występuje przekroczenie najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) oraz stężenia (NDS) czynników szkodliwych dla zdrowia.

W zakładach nadzorowanych, w warunkach szkodliwych zatrudnionych jest 536 osób, w tym:

- 493 osoby pracują w narażeniu na hałas,
- 56 osób w narażeniu na pyły,
- 51 osób w narażeniu na czynniki chemiczne.

Jednakże należałoby przypuszczać, że liczba ta w rzeczywistości jest jeszcze wyższa, ponieważ w wielu zakładach nie przeprowadza się badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy.

Największe zagrożenia zdrowotne w środowisku pracy występowały w zakładach pracy zajmujących się:

- produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – PKD 22
 - 423 osoby narażone na hałas,
- produkcją metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń – PKD 25
 - 56 osób narażonych na hałas,
 - 5 osób narażonych na pył,
- produkcją metali – PKD 24
 - 14 osób narażonych na hałas,
 - 51 osób narażonych na pył,
 - 51 osób narażonych na czynniki chemiczne.

Do głównych działań podejmowanych przez pracodawców w celu zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy należą:

- zmiana organizacji pracy, poprzez wprowadzenie dodatkowych przerw w pracy i rotacji pracowników,
- remonty maszyn i urządzeń, wymiana starych, zużytych maszyn i urządzeń na nowe,
- wydzielenie stanowisk pracy związanych z występowaniem przekroczeń,
- konserwacja lub wykonanie nowej instalacji wentylacji odciągowej miejscowej na stanowiskach pracy.

Niektóre procesy technologiczne, jak również stosowane maszyny i urządzenia nie pozwalają na dostosowanie hałasu do obowiązujących normatywów higienicznych. W takich przypadkach pracownicy są obowiązani do stosowania indywidualnie dobranych środków ochronnych. Jednak obowiązkiem pracodawcy jest wykorzystanie wszystkich osiągnięć nauki i techniki, po to, aby pracownik nie był narażony na czynnik szkodliwy.

W większości przypadków przestrzegany jest obowiązek stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej na stanowiskach pracy, na których stwierdzone są przekroczenia dopuszczalnych norm higienicznych. Stosowane są również inne środki ochrony jak maseczki p/pyłowe, maseczki z pochłaniaczami, okulary, właściwe rękawice ochronne i inne specjalistyczne ochrony stosowane w zależności od rodzaju wykonywanej pracy.

W roku 2025 pracownicy Sekcji Higieny Pracy skontrolowali 146 zakładów pracy zatrudniających 15471 osób. Przeprowadzono łącznie 157 kontroli, w tym:

- 77 kontroli w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami,
- 29 kontroli w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi,
- 47 kontroli w zakresie czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- 37 kontroli w ramach nadzoru nad czynnikami biologicznymi w środowisku pracy,
- 10 kontroli w ramach nadzoru nad detergentami.

W roku 2025 wydano 41 decyzji administracyjnych, które zawierały 163 nakazy dot. m.in.

- substancji i mieszanin niebezpiecznych,
- substancji ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących na stanowiskach pracy,
- zapewnienia właściwego stanu higieniczno-sanitarnego oraz prawidłowego urządzenia pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz pomieszczeń pracy,
- przeprowadzenia lub uzupełnienia oceny ryzyka zawodowego o zagrożenia występujące w środowisku pracy oraz zapoznania z nią pracowników.

Nakazy w decyzji w zakresie:	Liczba nakazów w decyzjach
doprowadzenia do odpowiedniego stanu sanitarnohigienicznego pomieszczeń higienichnosanitarnych	13
doprowadzenia do odpowiedniego stanu pomieszczeń pracy	5
w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin	24
w zakresie produktów biobójczych	11
w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy	52
dotyczących przeprowadzenia badań i pomiarów środowiska pracy (czynniki szkodliwe)	31
w zakresie oceny ryzyka zawodowego (brak lub aktualizacja)	22

zaprowadzenia rejestru czynników szkodliwych	1
przeprowadzenia badań lekarskich u pracowników	2
zapewnienia instrukcji stanowiskowych BHP urządzeń i maszyn	1
przedłożenia zaświadczenia o przeszkoleniu pracowników z zakresu przepisów bhp	1
RAZEM	163

V.4. Nadzór nad chemikaliami

W 2025 r., pod nadzorem tutejszej Stacji znalazło się 67 obiektów wprowadzających do obrotu substancje chemiczne w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach, w tym:

1 importer, 5 dalszych użytkowników – formulatorów, 59 dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin.

Pod nadzorem było także 228 zakładów stosujących substancje chemiczne lub ich mieszaniny.

W 2025 r. przeprowadzono łącznie 77 kontroli, skontrolowano: 31 obiektów zajmujących się obrotem substancjami chemicznymi i ich mieszaninami (przeprowadzono 32 kontrole) oraz 44 stosujących substancje chemiczne lub ich mieszaniny w działalności zawodowej (45 kontroli). Sprawdzono 54 karty charakterystyk mieszanin chemicznych oraz 53 oznakowania opakowań.

Naruszenia przepisów w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin stwierdzono w 9 przypadkach.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości a wprowadzających do obrotu u których stwierdzono karty charakterystyki niezgodne z prawem ukarano mandatami karnymi.

W 2025 r. pod nadzorem tutejszej Stacji znalazło się również 39 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzenie do obrotu produktu biobójczego, w tym 1 osoba odpowiedzialna za uzyskanie pozwolenia na obrót produktem biobójczym.

W 2025 r. przeprowadzono 17 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych, sprawdzono 30 produktów. W wyniku przeprowadzonych kontroli w 3 przypadkach stwierdzono wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego niezgodnie z warunkami wydanego pozwolenia.

V.5. Nadzór nad kosmetykami

W 2025 r. objętych nadzorem było 28 obiektów obrotu kosmetykami:

- 2 producentów kosmetyków,
- 2 hurtownie.
- 24 obiekty handlu detalicznego.

W 2025 r. łącznie przeprowadzono 8 kontroli w zakresie kosmetyków. Skontrolowano 7 obiektów oraz 34 produkty.

Pod nadzorem PSSE w Raciborzu w 2025 r. znalazło się 2 producentów kosmetyków, którzy nie są bezpośrednimi wytwórcami i nie zajmują się konfekcjonowaniem kosmetyków.

Są to osoby odpowiedzialne za wprowadzenie na rynek kosmetyków pod własną marką a wytwarzanie i konfekcjonowanie kosmetyków zlecane jest firmom zewnętrznym. W każdym przypadku wprowadzane na rynek produkty kosmetyczne zostały zarejestrowane w bazie CPNP (Cosmetics Products Notification Portal).

Jeden z tych obiektów działa jako hurtownia a drugi jako obiekt handlu detalicznego.

Zgodnie z rocznym planem pobierania próbek pobrano 7 prób produktów kosmetycznych. Próby pobrano w 1 obiekcie obrotu kosmetykami – handel detaliczny. Prób nie kwestionowano.

V.6. Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi

W 2025 r. pod nadzorem PPIS w Raciborzu znalazło się 124 zakładów pracy, w których na stanowiskach pracy występują czynniki rakotwórcze/mutagenne.

W 2025 r. przeprowadzono 47 kontroli w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagenym. Skontrolowano 44 zakłady, w których liczba osób narażonych na czynniki rakotwórcze wyniosła 447, w tym 19 kobiet i 428 mężczyzn.

Podczas przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że:

- pracodawcy nie prowadzą rejestru prac narażających pracowników na czynniki rakotwórcze/mutagenne – 12 zakładów,
- pracodawcy nie prowadzą rejestru pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze/mutagenne – 12 zakłady,

Wydano 12 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

V.7. Choroby zawodowe

Bezpośrednim skutkiem występowania zagrożeń zdrowia na stanowisku pracy są choroby zawodowe. Około 90% ogółu stwierdzanych chorób zawodowych powstaje po minimum 10 letnim okresie pracy. Świadczy to o tym, że większość chorób zawodowych występuje po długotrwałej ekspozycji na czynniki szkodliwe, tym większe znaczenie mają więc działania profilaktyczne, zmierzające do stworzenia bezpiecznych warunków pracy.

W 2025 r. zgłoszono 17 przypadków podejrzenia choroby zawodowej, wśród których znalazły się:

- pylica płuc (poz. 3 wykazu chorób zawodowych) – 2 zgłoszenia,
- astma oskrzelowa (poz. 6 wykazu chorób zawodowych) – 1 zgłoszenie,
- alergiczny nieżyt nosa (poz. 12 wykazu chorób zawodowych) – 1 zgłoszenie,
- przewlekła choroba narządu głosu (poz. 15 wykazu chorób zawodowych) – 3 zgłoszenia,
- nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi (poz. 17 wykazu chorób zawodowych) – 1 zgłoszenie,

- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy (poz. 19 wykazu chorób zawodowych) – 3 zgłoszenia,
- przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy (poz. 20 wykazu chorób zawodowych) – 3 zgłoszenia,
- obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu (poz. 21 wykazu chorób zawodowych) – 1 zgłoszenia,
- choroba zakaźna – borelioza (poz. 26 wykazu chorób zawodowych) – 2 zgłoszenia.

Łącznie w 2025 r. prowadzono 23 postępowania w sprawach chorób zawodowych, przeprowadzono 24 oceny narażenia w kierunku choroby zawodowej.

Rozpoznano 2 choroby zawodowe:

- przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka (poz. 20.1 wykazu chorób zawodowych),
- choroba zakaźna i jej następstwa – borelioza (poz. 20 wykazu chorób zawodowych).

VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

VI.1. Zadania realizowane w 2025 r.

Działalność Inspekcji Sanitarnej w Raciborzu, w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego, związana jest z planowaniem przestrzennym, procesem inwestycyjnym i ma na celu niedopuszczanie do nieprawidłowości związanych ze stanem sanitarnym oraz uciążliwym oddziaływaniem na środowisko projektowanych przedsięwzięć, na poszczególnych etapach procesu inwestycyjnego, a tym samym przyczynia się do realizacji obiektów o wyższym standardzie sanitarnym oraz mniej uciążliwych dla środowiska.

W roku 2025 r. dla terenu miasta Raciborza wydano ogółem 124 opinie sanitarne, w tym uzgodnienia dla obiektów poddanych kontroli w związku z dopuszczeniem do użytkowania, 75 decyzji płatniczych. Przeprowadzono 64 kontrole w ramach odbiorów obiektów oraz wizji lokalnych.

VI.2. Uzgadnianie projektów planów zagospodarowania przestrzennego gmin i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

W ramach uzgadniania dokumentów planistycznych gmin w 2025 roku rozpatrzono 39 wniosków. Wszystkie z nich dotyczyły projektów decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego lub o warunkach zabudowy dla terenów nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego na obszarze miasta Racibórz.

VI.3. Rozpatrzenie wniosków dotyczących konieczności wykonania raportu o oddziaływaniu inwestycji na środowisko i jego zakresu na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

W 2025 roku w obszarze ocen oddziaływania na środowisko i lokalizacji inwestycji mogących znacząco na nie oddziaływać wydano ogółem 10 uzgodnień. W przypadku 5 przedsięwzięć odstąpiono od konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko – realizacje te obejmowały m.in. zespół budynków mieszkalnych jednorodzinnych, kanalizację sanitarną oraz halę produkcyjno-magazynową wraz z linią produkcyjną wyrobów cukierniczych. Z kolei dla 2 inwestycji wydano postanowienia o obowiązku przeprowadzenia takiej oceny. Dotyczyły one hermetyzacji procesów przetwarzania odpadów oraz przebudowy punktu zbierania odpadów.

VI.4. Uzgadnianie przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zwanej dalej „decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach”

Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko poprzedzone było wyrażeniem opinii w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. W przypadku stwierdzenia takiej potrzeby, określany był zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko. Warunki realizacji przedsięwzięcia w zakresie ochrony zdrowia i życia ludzi opiniowane były przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W 2025 roku, w ramach postępowań poprzedzających wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zaopiniowano pod kątem ochrony zdrowia i życia ludzi 3 przedsięwzięcia. Wszystkie realizacje dotyczyły przebudowy zakładów produkcyjnych.

Przy uzgadnianiu tych przedsięwzięć zwracano uwagę głównie na aspekty: minimalizowania zapylenia przy pracy maszyn i środków transportu podczas realizacji inwestycji, ograniczania do granic działki inwestycyjnej emisji hałasu i zanieczyszczeń, zarówno w fazie realizacji i eksploatacji przedsięwzięcia. W opiniach wskazywano potrzebę zapewnienia zaplecza sanitarnego dla pracowników podczas realizacji przedsięwzięcia. W rozpatrywanych sprawach zastrzegano również konieczność wyznaczenia miejsca gromadzenia i sposób odbioru powstałych odpadów, a także sposób odprowadzenia ścieków na etapie realizacji i eksploatacji inwestycji.

VI.5. Uzgadnianie dokumentacji projektowej

W 2025 roku dokonano uzgodnienia 11 dokumentacji projektowych dla inwestycji na terenie miasta Raciborza. Zakres opracowań obejmował m.in. zakłady kosmetyczne i fryzjerskie, lokale gastronomiczne, żłobek, magazyn spożywczy, gabinety stomatologiczne, a także instalację wentylacji mechanicznej w domu przedpogrzebowym.

Podczas oceny dokumentacji weryfikowano zgodność rozwiązań z wymaganiami sanitarno-higienicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem układu funkcjonalnego pomieszczeń, bezpieczeństwa zdrowotnego użytych materiałów oraz dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Wydane opinie formułowały ponadto wiążące wytyczne w zakresie zapewnienia właściwego dostępu do światła dziennego oraz efektywnej wymiany i cyrkulacji powietrza w obiektach.

VI.6. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych oraz kontroli zgodności budowlanych obiektów z wymogami higienicznymi i zdrowotnymi, określonymi w obowiązujących przepisach

W 2025 roku na terenie miasta Raciborza przeprowadzono 64 kontrole w ramach odbiorów sanitarnych. Powyższy bilans obejmuje obiekty nowo budowane, modernizowane oraz adaptowane wraz ze zmianą sposobu użytkowania lokalu, które realizowano na podstawie pozwolenia na budowę lub zgłoszenia budowlanego.

W strukturze obiektów dopuszczonych do użytkowania dominowały lokale sektora handlowo-usługowego oraz gastronomii (w tym sklepy branżowe, sklepy wielkopowierzchniowe, restauracje i obiekty cateringowe). Istotną grupę stanowiły inwestycje z zakresu infrastruktury społecznej – w tym placówki oświatowe (żłobki, przedszkola, modernizowane szkoły), lodowisko oraz obiekty ochrony zdrowia (gabinety specjalistyczne). Ponadto odbiory objęły budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne, infrastrukturę logistyczno-magazynową (magazyny żywności).

Podczas kontroli stanu sanitarnego obiektów zgłoszonych do odbioru weryfikowano w szczególności zgodność realizacji inwestycji z zaopiniowaną dokumentacją projektową. Nadzorowi podlegało zastosowanie materiałów budowlanych posiadających aktualne atesty higieniczne, spełnienie wymogów

sanitarno-higienicznych oraz zapewnienie udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami.

Kontrolowane obiekty na terenie miasta charakteryzowały się wysokim standardem wykonania, estetyką oraz wykorzystaniem nowoczesnych materiałów wykończeniowych. Prace realizowano na podstawie uzgodnionych i zaopiniowanych projektów budowlano-technologicznych. Ewentualne uchybienia stwierdzone w toku czynności były niezwłocznie usuwane przez inwestorów, a następnie poddawane ponownej weryfikacji w wyznaczonym terminie.

Warto zaznaczyć, iż w sytuacjach wystąpienia uchybień współpraca pomiędzy inwestorami a organem Inspekcji Sanitarnej przebiegała bezkonfliktowo, a podmioty kontrolowane dążyły do szybkiego doprowadzenia obiektów do stanu zgodnego z przepisami.

VI.7. Współpraca z innymi organami

W 2025 roku kontynuowano ścisłą współpracę z organami administracji samorządowej oraz służbami ochrony środowiska. W toku procedur związanych z opiniowaniem dokumentacji przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wszelkie wątpliwości interpretacyjne wyjaśniano na bieżąco. Nieliczne wnioski wymagające doprecyzowania danych były kierowane do inwestorów celem formalnego uzupełnienia.

W 2025 roku nie zaistniała potrzeba przeprowadzenia wspólnych kontroli odbiorowych obiektów pozostających pod bieżącym nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej.

Współpraca z PINB realizowana była w drodze bieżącej wymiany informacji. Organowi nadzoru budowlanego przekazywano kopie opinii sanitarnych dotyczących dopuszczenia obiektów do użytkowania (zgodnie z art. 56 i 56a ustawy – Prawo budowlane). Ponadto prowadzono bieżące konsultacje w sprawach spornych, w tym dotyczących postępowań w zakresie samowoli budowlanych. Współdziałanie pionu nadzoru zapobiegawczego z organami PSP miało charakter zadaniowy i koncentrowało się na wspólnym uczestnictwie w komisjach odbiorowych obiektów budowlanych.

VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Działalność promocji zdrowia Stanowiska Pracy ds. Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej jest prowadzona zgodnie z zakresem zadań wynikających z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, do których należą m.in. inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajomienia społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowanie zasad higieny, racjonalnego żywienia oraz metod zapobiegania chorobom oraz pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz własnego zdrowia. Podjęte działania realizowane są także zgodnie z celami Narodowego Programu Zdrowia oraz wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego i Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W 2025 roku podejmowane działania dotyczyły m.in. profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych, wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej, profilaktyki zakażeń WZW B i C, profilaktyki palenia tytoniu i innych uzależnień w tym przeciwdziałania rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków w środowisku młodzieży, zapobiegania zakażeniom HIV i chorobie AIDS, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego UV, nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków, profilaktyki raka szyjki macicy oraz promocji szczepień ochronnych.

W ramach realizacji działań w zakresie promocji zdrowia w powiecie raciborskim podejmowana była współpraca z licznymi partnerami takimi jak: jednostki samorządu terytorialnego, placówki nauczania i wychowania, zakłady opieki zdrowotnej, pielęgniarki środowiska szkolnego, służby mundurowe, kluby osiedlowe, placówki sportowe i kulturalne, lokalne media. Prowadzona działalność w tym zakresie zmierzała do pobudzania aktywności prozdrowotnej mieszkańców powiatu raciborskiego, ochrony zdrowia oraz do świadomego eliminowania czynników zagrażających zdrowiu.

VII.1. Programy krajowe

VII.1.1. „Trzymaj Formę!”

Celem programu jest zapobieganie otyłości i nadwadze wśród młodzieży szkolnej poprzez edukację w zakresie trwałego kształtowania właściwych nawyków żywieniowych, promocję zasad aktywnego stylu życia oraz zbilansowanej diety. Program adresowany jest do uczniów klas V-VIII

szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. W ramach programu organizowany był ogólnopolski konkurs wiedzy o zdrowym stylu życia. W roku szkolnym 2024/2025 XX edycję programu w mieście Racibórz realizowało 9 szkół podstawowych (ogółem 26 szkół podstawowych). Edukacją zostało objętych 1198 uczniów (ogółem 2274) oraz 86 rodziców (ogółem 659), 45 realizatorów (ogółem 147) i 147 uczniów sporadycznie uczestniczących (ogółem 549). Program promowano także na różnych eventach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, w mediach społecznościowych i na stronach internetowych, obejmując swym zasięgiem 5541 osób. Ogółem informacją objęto 6 870 osób w mieście Racibórz (ogółem 9170 osób).

VII.1.2. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

W ramach programu w 2025 roku przeprowadzono działania informacyjno-edukacyjne o tematyce HIV/AIDS mające na celu popularyzację najistotniejszych informacji nt. HIV i AIDS oraz ryzyka zakażenia. Realizowano wojewódzką akcję „Warto wiedzieć o HIV i AIDS”, która polegała na przeprowadzeniu przez nauczycieli lekcji edukacyjnej dla uczniów szkół ponadpodstawowych (w 9 szkołach przeprowadzono 74 pogadanki, obejmując edukacją 1102 uczniów).

W ramach Światowego Dnia Walki z AIDS przypadającego 1 grudnia w Zespole Szkół Ekonomicznych w Raciborzu zorganizowano konkurs wiedzy o AIDS dla wszystkich klasach I-IV, obejmujące zasięgiem 345 uczniów.

11 grudnia w Zespole Szkół Ekonomicznych w Raciborzu odbył się etap powiatowy konkursu wiedzy o HIV i AIDS, zorganizowany przez Powiatową Stację Sanitarno -Epidemiologiczną w Raciborzu, do którego zostało zakwalifikowanych 12 uczniów. W konkursie przyznano 2 pierwsze miejsca ex aequo. Natomiast wszystkich uczniów biorących udział w etapie powiatowym konkursu nagrodzono drobnymi upominkami oraz dyplomami. Fundatorem nagród był Powiat Raciborski i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Raciborzu. Akcja była objęta honorowym patronatem Starosty Raciborskiego Grzegorza Swobody.

W Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Raciborzu w ramach Światowego Dnia AIDS przeprowadzono wykład, którego celem było podniesienie poziomu wiedzy na temat chorób takich jak AIDS, chlamydia, rzeżączka, kiła i inne, przekazanie informacji dotyczących dróg zakażenia, objawów oraz następstw zdrowotnych, promowanie diagnostyki, leczenia oraz działań profilaktycznych, kształtowanie odpowiedzialnych postaw wobec

zdrowia i profilaktyki, zachęcanie do regularnych badań i wczesnego wykrywania chorób, wzmacnianie umiejętności podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji, przeciwdziałanie dezinformacji dotyczącej chorób przenoszonych drogą płciową.

Ponadto działania realizowane były w ramach obchodów Światowego Dnia AIDS oraz ogólnopolskiej kampanii społecznej pod hasłem: "Mój pierwszy raz", której celem jest popularyzacja wczesnej diagnostyki w kierunku HIV. Edukacją objęto 13 745 odbiorców w tym w szkołach ponadpodstawowych, społeczność lokalną, odbiorcy mediów społecznościowych i stron internetowych.

VII.1.3. „Bieg po zdrowie”

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej, skierowany do dzieci VI klas szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9-10 lat). Głównym celem programu jest opóźnienie lub zapobieganie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, pokazanie atrakcyjności życia w

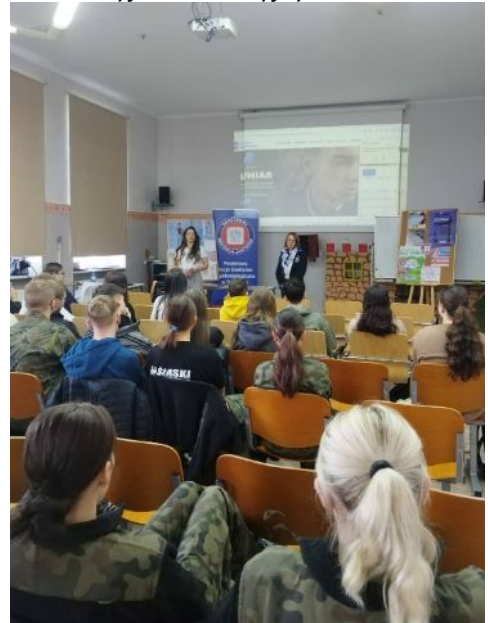
środowisku wolnym od szkodliwości dymu tytoniowego, zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia tytoniu. Ofertę realizacji programu wzbogaconą o prezentacje dot. e-papierosów przesłano do wszystkich szkół podstawowych. W roku szkolnym 2024/2025 w Mieście Racibórz, IX edycja programu realizowana była w 5 szkołach podstawowych (ogółem 12 szkołach podstawowych). Edukacją objęto 214 uczniów (ogółem 304 uczniów), 98 rodziców (ogółem 257 rodziców) i 7 nauczycieli (ogółem 12 nauczycieli).

VII.1.4. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”

XI edycja ogólnopolskiego programu edukacyjnego w zakresie profilaktyki uzależnień. Celem programu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, tytoniu, narkotyków, środków zastępczych) przez uczniów szkół ponadpodstawowych. W roku szkolnym

2024/2025 w programie wzięło udział 485 uczniów z 13 szkół ponadpodstawowych powiatu raciborskiego. Program promowano także na różnych eventach i akcjach informacyjno-edukacyjnych w szkołach ponadpodstawowych obejmując swym zasięgiem 2150 osób. Ogółem informacją objęto 2604 osób.

VII.1.5. „Skąd biorą się produkty ekologiczne”

Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych u dzieci, przedszkolnych. Program adresowany jest do dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat, rodziców i opiekunów dzieci, nauczycieli przedszkolnych. W programie wzięło udział 8 przedszkoli z Miasta Racibórz (ogółem 19 przedszkoli) obejmując edukacją 440 dzieci (ogółem 1060 dzieci), 463 rodziców (ogółem 1233) i 8 koordynatorów (ogółem 19 koordynatorów przedszkolnych). Ogółem edukacją objęto 911 odbiorców (ogółem 2312 odbiorców).

VII.1.6. „Czyste powietrze wokół nas”

X edycja przedszkolnego programu edukacji antytytoniowej skierowanego do dzieci w wieku przedszkolnym 5-6 letnich oraz ich rodziców. Głównymi celami programu są wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń. Dzięki zajęciom dzieci zwiększyły swoją świadomość na temat szkodliwości dymu oraz jak unikać sytuacji, w których przebywają w pomieszczeniach zadymionych wśród osób, które przy nich palą.

W roku szkolnym 2024/2025 program w Mieście Racibórz realizowało 8 przedszkoli (ogółem 19). W programie uczestniczyło 432 dzieci przedszkolnych (ogółem 970), 432 rodziców (ogółem 1077) i 8 koordynatorów przedszkolnych (ogółem 19). W sumie w programie uczestniczyło 874 odbiorców (ogółem 2066).

VII.1.7. Ogólnopolski program #MłodziŚwiadomi

Program skierowany jest do uczniów klas III–V szkół ponadpodstawowych oraz studentów.

Celem programu jest podniesienie poziomu wiedzy na temat chorób takich, jak AIDS, chlamydia, rzeżączka, kiła i inne; dostarczenie wiedzy w zakresie dróg zakażenia, objawów i następstw zdrowotnych STI; promowanie diagnostyki, leczenia i działań profilaktycznych; kształtowanie odpowiedzialnych postaw wobec zdrowia i profilaktyki; zachęcanie do wykonywania regularnych

badań i wczesnego wykrywania chorób; wzmacnianie umiejętności podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji; przeciwdziałanie dezinformacji dotyczącej chorób przenoszonych drogą płciową.

Realizacja programu #MłodziŚwiadomi polega na przeprowadzeniu przez przedstawicieli Państwowej Inspekcji Sanitarnej zajęć edukacyjnych z młodzieżą.

Na terenie powiatu raciborskiego przeprowadzono pierwsze zajęcia z ogólnopolskiego programu **#MłodziŚwiadomi**, stworzonego w odpowiedzi na rosnące potrzeby zdrowotne polskiego społeczeństwa, związane ze wzrostem zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową (STI). Zajęcia zostały przeprowadzone dla wychowanków Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Raciborzu

przez pracownika Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Raciborzu.

VII.2. Programy wojewódzkie

VII.2.1. „Podstępne WZW”

Wojewódzki program profilaktyki WZW B i C mający na celu upowszechnienie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z zakażeń HBV i HCV oraz sposobów zapobiegania tym zakażeniom. Program skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych. W XIII

edycji programu w roku szkolnym 2024/2025 uczestniczyło 865 uczniów z 13 szkół ponadpodstawowych i 330 rodziców. Ponadto edukowano nauczycieli, lokalną społeczność podczas organizowanych akcji bądź eventów (liczba edukowanych osób rodziców i opiekunów: 1328).

VII.2.2. „Znamie! Znam je?”

Program mający na celu upowszechnienie wiedzy o czerniaku – nowotworze złośliwym skóry, adresowany jest uczniów szkół ponadpodstawowych.

W szkołach ponadpodstawowych w roku szkolnym 2024/2025 program

realizowany był wśród 1205 uczniów w 13 szkołach ponadpodstawowych przez 18 nauczycieli. Program promowano także na różnych eventach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, w mediach społecznościowych i na stronach internetowych, obejmując swym zasięgiem 12 444 osób.

VII.2.3. „Klub Zdrowego Przedszkolaka”

Celem projektu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat postaw prozdrowotnych, a także promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców. Grupą docelową programu

są placówki przedszkolne powiatu raciborskiego, nauczyciele przedszkolni, dzieci przedszkolne, rodzice i opiekunowie dzieci. Zajęcia dla dzieci prowadzone były przez nauczycieli przedszkolnych i poruszały m.in. zagadnienia dotyczące: profilaktyki chorób wirusowych przenoszonych drogą kropelkową, profilaktyki chorób zakaźnych, bezpiecznego korzystania ze słońca, profilaktyki chorób odkleszczowych.

W roku szkolnym 2024/2025 VIII edycję programu zrealizowało 8 przedszkoli (ogółem 19). Edukacją objęto 1442 odbiorców programu (ogółem 3084). 759 dzieci przedszkolnych (ogółem 1514), 675 rodziców (ogółem 1551), 8 koordynatorów przedszkolnych (ogółem 19).

VII.2.4. „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”

Program przygotowany z inicjatywy Ministerstwa Zdrowia Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomani. Jego celem jest dostarczenie młodym ludziom w wieku 13-15 lat podstawowych informacji w kwestii używania tzw. dopalaczy, wiedzy o samych dopalaczach, a tym samym podniesienie świadomości o zdrowotnych konsekwencjach używania nowych narkotyków i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

W ramach realizacji programu pracownicy Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej PSSE w Raciborzu przeprowadzili szereg warsztatów dla młodzieży z użyciem narkogoglii, które, symulują wiele skutków używania narkotyków lub przedawkowania leków na receptę.

W roku szkolnym 2024/2025 X edycję programu zrealizowało 13 szkół z terenu powiatu raciborskiego z wykorzystaniem takich form edukacji jak: wykłady, prelekcje, pogadanki, prezentacje, akcje, eventy, wystawy, projekcje filmów, plakaty czy gazetki. Edukacją objęto 496 uczniów szkół podstawowych, 126 rodziców i 13 nauczycieli. W sumie 635 odbiorców.

VII.2.5. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Program edukacyjny skierowany do uczniów I klas szkół ponadpodstawowych, którego celem jest przede wszystkim zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę poprzez między innymi zwiększenie poziomu

wiedzy uczniów i ich opiekunów na temat roli wirusa HPV w powstawaniu raka szyjki macicy oraz kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko powstania tej choroby. Edukacją zostało objętych ogółem 508 uczniów oraz 25 rodziców i 8 nauczycieli. Program promowano także na różnych eventach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, w mediach społecznościowych i na stronach internetowych. Ogółem działaniami edukacyjnymi objęto 5952 osób w powiecie raciborskim.

VII.3. Interwencje nieprogramowe

VII.3.1. „Bezpieczne ferie 2025”

Akcja wojewódzka mająca na celu stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie województwa śląskiego poprzez prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej, zwłaszcza w zakresie bezpiecznych zachowań zdrowotnych.

W ramach akcji "Bezpieczne Ferie 2025" pracownicy Stanowiska Pracy ds. Spraw Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w

Raciborzu przeprowadzili cykl spotkań informacyjno-edukacyjnych w placówkach nauczania oraz w miejscach zorganizowanego wypoczynku zimowego na temat bezpiecznych zachowań zdrowotnych w czasie ferii.

Spotkania te były świetną inicjatywą, aby przypomnieć dzieciom o zasadach bezpieczeństwa i zdrowego zachowania, zwłaszcza w kontekście zimowych aktywności. Dlatego na spotkaniach szczególną uwagę zwrócono na odpowiedni ubiór, higienę, prawidłowe mycie rąk, ochronę przed chorobami, zdrowe odżywianie i odpowiedni odpoczynek w czasie zimy. Poruszano tematy bezpieczeństwa w miejscach do zabaw takie jak bezpieczne zjazdy na sankach, nartach czy snowboardzie, bezpieczne i odpowiedzialne

rzucanie się śnieżkami oraz zwrócono uwagę na zagrożenia związane z zabawą na lodzie.

Podczas "Bezpiecznych Ferii 2025" pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili także kontrole wszystkich turnusów tegorocznego wypoczynku zimowego w powiecie raciborskim, figurujących w elektronicznej bazie wypoczynku, sprawdzając warunki w miejscach wypoczynku.

W rozpowszechnianiu idei akcji włączyły się urzędy miast i gmin oraz placówki oświatowe, które promowały bezpieczne zachowanie w czasie ferii i opublikowały plakat na swoich stronach internetowych i portalach społecznościowych.

VII.3.2. Profilaktyka palenia tytoniu

W ramach podejmowanych działań przeprowadzono 811 kontroli sprawdzających przestrzeganie zakazu palenia tytoniu w miejscach objętych prawnym zakazem palenia. Podział kontroli na różne sektory obejmował przedsiębiorstwa podmiotów leczniczych 110, jednostki organizacyjne systemu oświaty – 202, pomocy społecznej – 3, uczelnie wyższe – 4, zakłady pracy – 303, obiekty kultury i wypoczynku – 66, lokale gastronomiczno-rozrywkowe – 19, obiekty służące obsłudze podróżnych – 26, pomieszczenia obiektów sportowych – 5 oraz inne pomieszczenia użytku publicznego – 73. We wszystkich skontrolowanych obiektach przestrzegane są przepisy ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

W ramach podejmowanych działań przeprowadzono 811 kontroli sprawdzających przestrzeganie zakazu palenia tytoniu w miejscach objętych prawnym zakazem palenia.

Podział kontroli na różne sektory obejmował przedsiębiorstwa podmiotów leczniczych 110, jednostki organizacyjne systemu oświaty – 202, pomocy społecznej – 3, uczelnie wyższe – 4, zakłady pracy – 303, obiekty kultury i wypoczynku – 66, lokale gastronomiczno-rozrywkowe – 19, obiekty służące obsłudze podróżnych – 26, pomieszczenia obiektów sportowych – 5 oraz inne

Przeprowadzono także pogadanki, akcje, eventy, punkty informacyjno-edukacyjne, ekspozycję materiałów edukacyjno-informacyjnych, dystrybucję materiałów oraz zamieszczenie informacji na stronie internetowej PSSE w Raciborzu i mediach społecznościowych. Prowadzono także bezpłatne badania miernikiem tlenku węgla w wydychanym powietrzu (smokolizer) głównie podczas organizowanych akcji m.in. w szkołach ponadpodstawowych i w społeczności lokalnej. Działania realizowane były także w ramach Światowego Dnia bez Tytoniu oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia. Działaniami objęto 18316 odbiorców.

VII.3.3. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach

Celem akcji jest propagowanie racjonalnego stosowania antybiotyków wśród społeczeństwa oraz zwrócenie uwagi na problem antybiotykooporności, jak również nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

18 listopada w powiecie raciborskim rozpoczęto obchody Europejskiego Dnia Wiedzy o Antybiotykach, a tym samym obchody Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach.

Aby uświadomić konieczność przeciwdziałania antybiotykooporności (AMR) Miasto Racibórz przyłączyło się do akcji "Go Blue for AMR", poprzez oświetlenie jednego z symboli Raciborza, pomnika Matki Polki na

niebieski kolor. Działanie miało na celu zwiększenia świadomości na temat globalnej oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe i zachęcenie ogółu społeczeństwa do działań zmierzających do ograniczania pojawiania się i rozprzestrzeniania wielolekoopornych zakażeń.

W ramach Dnia Otwartego PSSE w Raciborzu oraz w szkołach ponadpodstawowych odbyły się wystawy plakatów „*Superbakterie Oporniaki*” na temat narastania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. Celem akcji było upowszechnianie wiedzy o skutkach niewłaściwego stosowania antybiotyków i promowanie działań ograniczających pojawianie się i rozprzestrzenianie zakażeń opornych na leki. Edukacją objęto 11 732 odbiorców.

VII.3.4. „Bezpieczne Wakacje 2025”

Akcja mająca na celu stwarzanie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie woj. śląskiego zwłaszcza w ośrodkach wypoczynku letniego. Grupą docelową były dzieci i młodzież w placówkach wypoczynku letniego, kadra pedagogiczna, społeczność lokalna oraz odbiorcy mediów lokalnych. W ramach akcji przeprowadzono 17 akcji i pogadanek wśród 4 791 uczestników m.in. w ośrodkach organizujących letni wypoczynek dzieci i młodzieży, w placówkach oświatowych oraz akcjach

organizowanych dla społeczności lokalnej. Przygotowano również zagadnienia tematyczne w postaci quizów, zagadek, krzyżówek, gier i zabaw związanych z podstawowymi zasadami bezpiecznego zachowania podczas wakacji. We współpracy z Komendą Powiatową Policji zorganizowano konkurs plastyczny, który miał na celu zwiększenie świadomości najmłodszych w zakresie bezpiecznego spędzania czasu wolnego, ale również promowanie odpowiedzialnych postaw i troski o własne zdrowie. Uczestnicy mieli za zadanie stworzyć pracę plastyczną poruszającą szeroko pojętą tematykę bezpieczeństwa podczas wakacji. Prace odnosiły się m.in. do zasad bezpiecznego zachowania nad wodą, w górach, lesie i mieście, bezpieczeństwa w ruchu drogowym, podstawowych zasad higieny, ochrony przed promieniowaniem słonecznym czy zapobiegania chorobom odkleszczowym.

Działania podejmowano także poprzez zamieszczenie informacji na stronach internetowych, portalach społecznościowych oraz lokalnych mediach. Łącznie działaniami objęto 53 909 odbiorców.

VII.3.5. „Łap słońce z głową”

Wojewódzka akcja informacyjna „Łap słońce z głową”, której celem jest zwiększenie świadomości społecznej na temat bezpiecznego korzystania z promieni słonecznych. Działania zrealizowano m.in. w ramach pogadarek, akcji prozdrowotnych, połączonych z punktami informacyjnymi i dystrybucją materiałów. Podejmowane działania polegały na upowszechnieniu zasad ochrony skóry przed nadmiernym promieniowaniem ultrafioletowym i negatywnych konsekwencjach nadmiernego promieniowania UV, zwłaszcza u dzieci i młodzieży. Informacje ukazały się również na stronach internetowych i mediach społecznościowych PSSE i placówek współpracujących. Całkowita liczba odbiorców działań – 15 376.

VII.3.6. Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży „*Nowe Narkotyki – Nowe Zagrożenia*”

Wojewódzka akcja informacyjno-edukacyjna, której celem jest zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności nowych narkotyków, ale także alkoholu, tytoniu oraz leków przez osoby młode. Akcja skierowana jest do ogółu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 15-30 lat, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, rodziców / opiekunów, studentów uczelni wyższych, a także organizatorów wypoczynku zimowego i letniego.

Dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych przygotowano akcje, stoiska edukacyjne, warsztaty, pogadanki, prezentacje, edukacyjne filmy interaktywne na temat zagrożeń płynących z zażywania środków psychoaktywnych oraz ćwiczenia z użyciem alko- i narko- gogli. Ponadto przekazano materiały do realizacji akcji (plakat, broszury, linki do filmów interaktywnych). Informacje zostały zamieszczane także na stronach internetowych i mediach społecznościowych. Edukacją objęto 38 458 odbiorców.

VII.3.7. Profilaktyka wad postawy „Lekki tornister”

Celem akcji jest podniesienie poziomu wiedzy dzieci, rodziców i opiekunów oraz zwrócenie uwagi na problem przeciążonych plecaków i tornistrów uczniów. Pracownicy PSSE w Raciborzu, regularnie przeprowadzają działania profilaktyczno-edukacyjne wśród najmłodszych uczniów klas 1-3 szkół podstawowych powiatu, ucząc jak właściwie pakować plecak oraz dbać o swój kręgosłup na co dzień. Na stronach internetowych i mediach społecznościowych placówek oświatowych, a także na stronie internetowej PSSE w Raciborzu oraz na portalu społecznościowym FB zamieszczone są wszelkie działania dotyczące ww. akcji, która swym zasięgiem w roku 2025 objęła 13 522 osób.

VII.3.8. Profilaktyka zatruc grzybami (bezpieczne grzybobranie)

23 września 2025 r. na dziedzińcu Zamku Piastowskiego w Raciborzu odbyła się plenerowa wystawa edukacyjna pod hasłem: „Bezpieczne Grzybobranie” – „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy” – „Aktywność fizyczna – Zdrowie”, zorganizowana przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Raciborzu we współpracy z Zamkiem Piastowskim w Raciborzu. Akcja objęta była patronatem Śląskiego Państwowego

Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Starosty Raciborskiego oraz Prezydenta Miasta Racibórz.

Celem akcji była edukacja w zakresie bezpiecznego zbierania grzybów, profilaktyki chorób odkleszczowych oraz promowanie aktywności fizycznej i zdrowego stylu życia.

Jednym z głównych punktów programu była wystawa grzybów – zarówno żywych okazów, jak i modeli edukacyjnych. Uczestnicy dowiedzieli się o zasadach bezpiecznego zbierania grzybów, a także skorzystali z bezpłatnej oceny grzybów. W ramach akcji były prowadzone wykłady i pogadanki na temat grzybów przez zaproszonego członka i współzałożyciela Polskiego Towarzystwa

Mykologicznego. Oprócz tego, zorganizowano liczne warsztaty dotyczące profilaktyki chorób odkleszczowych oraz zdrowego stylu życia. Dzieci mogły wziąć udział w licznych zajęciach sportowych, quizach, konkursach, warsztatach przyrodniczych oraz prezentacji sprzętu ratowniczego i policyjnego.

Można było także skorzystać z bezpłatnych badań takich jak pomiar ciśnienia krwi; pomiar poziomu cukru; pomiar saturacji krwi; alkoholgle i narkogogle; pomiar tlenku węgla w wydychanym powietrzu – smokolizer oraz praktycznych ćwiczeń z udzielania pierwszej pomocy.

Na dziedzińcu Zamku swoje stoiska edukacyjne zaprezentowały m.in.: Powiatowa i Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Akademia Nauk Stosowanych w Raciborzu, Nadleśnictwo Rudy – Lasy Państwowe, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Komenda Powiatowa Policji i Straży Pożarnej w Raciborzu, Ratownictwo Medyczne LIFE, Powiatowe Centrum Sportu, Arboretum Bramy Morawskiej, Wodociągi Raciborskie, KRUS PT w Raciborzu. Do akcji dołączyła się również młodzież z II Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Raciborzu z atrakcyjną częścią artystyczną.

W ramach profilaktyki zatruc grzybami odbył się konkurs plastyczny dla klas IV-VIII na stworzenie modelu przestrzennego wybranego gatunku grzyba pt. „Bezpieczne Grzybobranie 2025”. W ramach akcji można było także podziwiać wystawę przestrzennych modeli grzybów, wykonanych przez uczniów w ramach konkursu plastycznego oraz oddać głos na swojego faworyta. Wystawa była nie tylko okazją do nauki i zabawy, ale także doskonałym przykładem współpracy różnych instytucji na rzecz zdrowia publicznego. W konkursie wzięło udział 7 szkół podstawowych, a komisja konkursowa spośród 60 prac wyłoniła laureatów.

W całym przedsięwzięciu wzięło 1200 uczestników.

5 października br. po raz kolejny na zaproszenie organizatora wydarzenia tj. Ośrodka Sportu i Rekreacji w Raciborzu mogliśmy wziąć aktywny udział w imprezie plenerowej „Najlepszy Grzybiarz Ziemi Raciborskiej”. Uczestnicy grzybobrania jak i odwiedzający w tym dniu Kolej Wąskotorową w Rudach Raciborskich mogli zasięgnąć porad dotyczących m.in. bezpiecznego grzybobrania, zasad ochrony przed kleszczami oraz profilaktyki chorób zakaźnych i szczepień ochronnych.

Akcją informacyjno – edukacyjną dot. profilaktyki zatruc grzybami w 2025 roku objęto w sumie ponad 50000 odbiorców.

VII.3.9. Kampania #Safe2EatEU

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) realizował kampanię informacyjną pod nową nazwą #Safe2EatEU. Cel kampanii związany jest z podniesieniem świadomości społeczeństwa nt. bezpieczeństwa żywności, a tematy związane z czwartą edycją kampanii dotyczyły higieny żywności, chorób przenoszonych przez żywność oraz suplementów diety. Regularnie zamieszczano infografiki promujące kampanię na portalu społecznościowym FB PSSE w Raciborzu docierając do 1741 odbiorców.

VII.3.10. Kampania #PlantHealth4Life ph. „Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie”

Celem kampanii jest zwiększenie świadomości mieszkańców Europy na temat zdrowia roślin oraz podkreślenie zbiorowej odpowiedzialności za wspólne dobro. Kampania prowadzona jest przez Europejską Agencję Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) oraz Komisję Europejską (KE), natomiast Główny Inspektor Sanitarny aktywnie włącza się w jej promocję poprzez promowanie materiałów kampanii w mediach społecznościowych. PSSE w Raciborzu swoimi działaniami dotarło do 210 odbiorców.

VII.3.11. Promocja szczepień ochronnych (w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, „Europejski Tydzień Szczepień”)

Akcje mające na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych oraz zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym (obowiązkowym i zalecanym). W 2025 roku przeprowadzono pogadanki i akcje informacyjno-edukacyjne. Przez cały rok była także prowadzona dystrybucja dostępnych materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz informacje zostały zamieszczane na stronie internetowej PSSE w Raciborzu i mediach społecznościowych. W ramach akcji przeprowadzono zajęcia z dziećmi przedszkolnymi, które miały na celu przekazanie wiedzy na temat korzyści wynikających ze szczepień i profilaktyki chorób zakaźnych. Edukacją objęto 88 939 odbiorców.

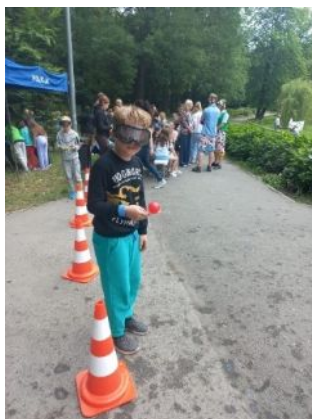

VII.3.12. Działania akcyjne dot. profilaktyki używania alkoholu

Podjęmowane działania miały na celu dostarczenie uczestnikom wiedzy pomocnej w kształtowaniu zdrowego stylu życia, odpowiedniego dystansu do używania substancji psychoaktywnych takich jak alkohol oraz kształtowanie postaw pomocnych w unikaniu używania substancji psychoaktywnych.

W ramach organizowanych akcji i pogadanek młodzież brała udział w ćwiczeniach z użyciem alkoholi. Uczniowie mogli doświadczyć jaki wpływ na sprawność psychomotoryczną ma zażywanie alkoholu. Poprzez proste ćwiczenia mogli doznać jak przez tego rodzaju gogle zostaje obniżona koncentracja, spowolniony zostaje czas reakcji, zniekształcony jest widziany obraz oraz zaburzona jest koordynacja mięśniowo – ruchowej itp. Działania skierowano do 8355 odbiorców.

VII.3.13. Kampania „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”

Celem kampanii jest propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Kampania została wzbogacona o zajęcia edukacyjne pt. #LekcjaKleszczoochrony dla szkół

bądź

podstawowych klas I-III (762 odbiorców). W ramach kampanii zorganizowano wystawę plenerową połączoną z wykładami pt. „Bezpieczne Grzybobranie” „Nie atrakcyjny dla kleszczy”, „Aktywność fizyczna – Zdrowie”. W ramach akcji

były prowadzone także zajęcia, pogadanki, warsztaty dotyczące profilaktyki chorób odkleszczowych. Akcja poszerzyła wiedzę uczniów na temat ochrony przed kleszczami. Dzieci dowiedziały się na temat

podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, zwiększyły świadomość w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, wzbogaciły wiedzę na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Dowiedzieli się jak wygląda kleszcz oraz w jaki sposób zagraża ludziom

i zwierzętom. Poznali zasady stosowania środków odstrasżających kleszcze oraz w jaki strój powinni się ubrać na wycieczkę do lasu. Edukacją objęto 40 396 odbiorców.

VII.3.14. #Wybierz Zdrowie

Celem jest kształtowanie postaw i zachowań związanych ze zdrowym, a przede wszystkim aktywnym stylem życia wśród dzieci. Inicjatorem przedsięwzięcia jest Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny. Grupą docelową są uczniowie klas I-IV szkół podstawowych oraz uczestnicy wypoczynku letniego. W ramach akcji podjęto działania w wybranych placówkach poprzez organizację różnorodnych zajęć sportowych, z wykorzystaniem materiałów do realizacji akcji m.in. scenariusza pt. „Ścieżka do zdrowia”. Informacje zamieszone zostały także w mediach społecznościowych. Akcja objęła swym zasięgiem 9531 odbiorców.

VII.3.15. Światowy Dzień Zdrowia/Dzień Otwarty Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Raciborzu

7 kwietnia 2025 r. odbył się Dzień Otwarty w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Raciborzu. Tegoroczne wydarzenie realizowane było pod hasłem przewodnim „Bezpieczeństwo zdrowotne - wspólna odpowiedzialność”, a jego celem było przybliżenie społeczeństwu zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej, podkreślenie znaczenia działań podejmowanych na rzecz zdrowia publicznego, a także wzmocnienie zaufania do Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Tego dnia obchodzony był również Światowy Dzień Zdrowia, którego tematem przewodnim było zdrowie matki i noworodka. Kampania WHO zatytułowana „Zdrowe początki, pełna nadziei przyszłość”, ma na celu położenie kresu możliwym do uniknięcia śmierci matek i noworodków oraz priorytetowe traktowanie zdrowia i dobrobytu kobiet.

Z okazji Światowego Dnia Zdrowia działania edukacyjne skierowane zostały głównie do kobiet i ich bliskich, ze szczególnym uwzględnieniem promocji zalecanych w PSO szczepień ochronnych dla kobiet w ciąży i obowiązkowych dla dzieci oraz wyjaśniania istoty i zasad funkcjonowania PSO. Ponadto, uwagę skupiono także na obszarze zdrowia psychicznego kobiet, promocji zdrowego stylu życia, w tym również wykonywania zalecanych dla kobiet badań profilaktycznych.

W ramach Dnia Otwartego we współpracy z Akademią Nauk Stosowanych w Raciborzu i Położną Jagodą przygotowano wiele ciekawych tematów wpisujących się w tematykę tych wydarzeń. Przeprowadzono wykłady, instruktaże, warsztaty, wystawy tematyczne, darmowe badania i konsultacje ze specjalistami, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem.

W wydarzeniu wzięł udział rektor Akademii Nauk Stosowanych Pan dr Paweł Strózik.

Młodzież ze szkół ponadpodstawowych powiatu raciborskiego licznie uczestniczyła w zorganizowanych wykładach na temat „Profilaktyki raka piersi”, przeprowadzonego przez dr Elżbietę Kanię z Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu oraz „Depresji kobiet”, przeprowadzonego przez położną mgr Jagodę Giemzowską. Natomiast przedstawiciele PSSE w Raciborzu omówili i przybliżyli tematykę „Programu szczepień ochronnych PSO” oraz „Powszechnego programu szczepień przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV)”.

Ponadto każdy mógł skorzystać z instruktażu nauki samobadania piersi i jąder prowadzonego przez Akademię Nauk Stosowanych w Raciborzu. Dostępne były także badania ciśnienia tętniczego krwi oraz pomiaru tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

Przygotowane zostały stoiska profilaktyczne dot. uzależnień od alkoholu, alkoholowego zespołu płodowego FAS, narkotyków czy tytoniu i e-papierosów. Przeprowadzono testy z wykorzystaniem alkogogli i narkogogli. Przygotowanym atrakcją towarzyszyły również wystawy i ekspozycje tematyczne m.in. pt. „Superbakterie Oporniaki. Problem narastającej oporności na antybiotyki”. Prowadzono także konsultacje i poradnictwo merytoryczne i dot. ochrony przed kleszczami, szczepień ochronnych w tym HPV i inne porady zdrowotne.

VII.3.16. Wojewódzka Akcja informacyjno-edukacyjna pt. **Wirusochrona/zajęcia edukacyjne pt. #LekcjaWirusochrony** dot. profilaktyki chorób wirusowych przenoszonych drogą kropelkową – edukacja dla uczniów klas I-III szkół podstawowych

Głównym celem jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat postaw prozdrowotnych wśród dzieci szkolnych i ich rodziców. Zajęcia zostały przeprowadzone głównie przez nauczycieli szkolnych i poruszały zagadnienia dot.: profilaktyki chorób wirusowych przenoszonych drogą kropelkową, profilaktyki chorób zakaźnych, prawidłowej higieny rąk, podstawowych zasad postępowania w czasie wzrostu zachorowań na choroby zakaźne, podstawowych zasad zdrowego stylu życia – prawidłowego odżywiania, aktywności fizycznej, podniesienia poziomu wiedzy na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, dzięki którym udało się całkowicie wyeliminować lub znacząco ograniczyć przypadki wielu chorób zakaźnych. Zajęcia przeprowadzono w 20 szkołach podstawowych, obejmując edukacją 1404 uczniów klas I-III.

Działania podejmowane były również poprzez prowadzenie zajęć edukacyjnych, organizacja i udział w lokalnych wydarzeniach plenerowych, przygotowanie oraz prezentacja wystaw tematycznych, dystrybucja materiałów edukacyjnych, publikacja informacji na stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych. Akcją objęto 17 328 odbiorców.

VII.3.17 Projekt "Zdrowie i emocje - skrzynka z narzędziami"

Wojewódzki projekt edukacyjny *Zdrowie i emocje- skrzynka z narzędziami* skierowany jest do uczniów klas VI-VIII szkół podstawowych, a jego celem jest profilaktyka uzależnień, rozwijanie prozdrowotnych postaw i zachowań oraz umiejętności regulacji emocji. Zakłada realizację zajęć z dziećmi w oparciu o przygotowane scenariusze, pomoce i środki dydaktyczne. Zajęcia mogą być realizowane przez nauczycieli w ramach lekcji wychowawczej, edukacji zdrowotnej, lekcji przedmiotowej oraz przez specjalistów pracujących w szkole. Narzędzia zawarte w projekcie, stanowią bufor ochronny redukujący ryzyko uzależnień i zwiększający odporność psychiczną na trudne sytuacje życiowe.

Tematyka lekcji obejmuje ćwiczenia uważnościowe, relaksacyjne, oddechowe, które służą regulacji emocjonalnej, zasady zdrowego myślenia, w tym pozytywne afirmację, które wpływają na lepsze samopoczucie. Projekt przedstawia temat związany z mechanizmem powstawania uzależnienia z wykorzystaniem nowoczesnych środków dydaktycznych w postaci filmu animowanego oraz rozwijania asertywnej postawy w odmawianiu użycia środków psychoaktywnych, szczególnie w sytuacji presji rówieśników. Ważny element stanowi recepta na zdrowie oraz challenge dla klasy – reklama zdrowego nawyku, które przyczyniają się do kształtowania i promowania prozdrowotnych postaw i nawyków.

Projekt bogaty jest w nowoczesne środki przekazu, zawiera filmy ze specjalistami w obszarze zdrowia psychicznego, skierowane do uczniów oraz rodziców/opiekunów; prezentację multimedialną; film

animacyjny o mózgu; scenariusze zajęć z kartami pracy; plakaty edukacyjne oraz broszurę z ćwiczeniami uważnościowymi i relaksacyjnymi. Projekt realizowało 7 szkół podstawowych (15 nauczycieli, 309 uczniów i 250 rodziców).

VII.3.18. Konkurs "Zroluj zdrowie – siła wyborów!"

Ogólnopolski konkurs adresowany był do wszystkich uczniów klas 7 i 8 szkół podstawowych. Celem konkursu było promowanie zdrowego stylu życia poprzez tworzenie kreatywnych filmów w formie krótkich rolek (reels) na media społecznościowe. Tematem konkursu była promocja zdrowego stylu życia, w tym zasad zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, dbania o zdrowie psychiczne, profilaktyki chorób zakaźnych oraz profilaktyki uzależnień. Konkurs był wydarzeniem ogólnopolskim organizowanym pod honorowym patronatem Marszałka Senatu, w ramach ustanowionego przez Senat roku 2025 Rokiem Edukacji Zdrowotnej i Promocji.

WNIOSKI**W ZAKRESIE EPIDEMIOLOGII**

1. W 2025 r. nie odnotowano zachorowań na: błonicę, botulizm, czerwone, ostre porażenie wiotkie u dzieci do -14 lat, tężec, dur brzuszny, dur rzekomy A, B, C.
2. Wzrost zapadalności w odniesieniu do 2024 roku zaobserwowano w przypadku następujących chorób: grypa, kiła, borelioza, zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej, biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu, WZW C przewlekłe, gruźlica.
3. Spadek zapadalności w odniesieniu do roku 2024 wystąpił w przypadku następujących chorób: COVID-19, zatrucia pokarmowe pałeczką salmonella, krztusiec, nagminne zapalenie przyusznicy (świnka), ospa wietrzna, płonica (szkarlatyna), choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae* (inwazyjna), inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nie określone.
4. W roku 2025 w powiecie raciborskim najczęściej występującymi chorobami zakaźnymi (pod względem liczbowym) były zachorowania spowodowane sezonowymi wirusami układu oddechowego, do których należą grypa, RSV, COVID-19 i inne zakażenia, do których dochodzi głównie drogą kropelkowo-powietrzną.
5. Na terenie naszego miasta w roku 2025 zgłoszono 222 przypadki zachorowań na COVID - 19, z czego 11 osób wymagało hospitalizacji, nie odnotowano zgonów z powodu ciężkiego przebiegu choroby.
6. W mieście zgłoszono 902 przypadki grypy, z czego 39 wymagało hospitalizacji. Odnotowano 1 zgon z powodu ciężkiego przebiegu choroby. W 2025 roku odnotowano 62 przypadki RSV z czego 26 dotyczyło dzieci.
7. Na dzień 31.12.2025 r. w raportach o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych widnieje 393 dzieci, których rodzice nie wyrazili zgody na szczepienie. W roku 2025 wpisano do rejestru 110 nowych przypadków nieszczepionych dzieci.

W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ I ŚRODOWISKA

1. Jakość wody do spożycia nie budziła zastrzeżeń w przypadku wody dostarczanej dla mieszkańców miasta.
2. Jakość wody wodociągowej w Raciborzu oceniana była przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w 2025 roku 39 razy. Tylko w jednym przypadku mętność w wodzie przekroczyła normę. Powtórzone badanie nie potwierdziło nieprawidłowości. Woda jest przydatna do spożycia.
3. W roku 2025 przeprowadzono wzmożone działania edukacyjno-informacyjne związane z występowaniem bakterii *Legionella* Sp. w środowisku wodnym, tj. w instalacjach wody ciepłej, systemach klimatyzacji i innych urządzeniach wytwarzających aerozol powietrzny. Podmiotom prowadzącym działalność typu obiekty hotelarskie (budynki zamieszkania zbiorowego) przypominano o obowiązku i zobowiązywano do przeprowadzania badań laboratoryjnych na obecność tych bakterii, z częstotliwością określoną w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

4. W 2025 r. z ww. obiektów pobrano łącznie 95 prób wody, w 17 próbach stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych norm: w 2 przypadkach woda skażona była w stopniu średnim, w 14 w stopniu wysokim, w jednym przypadku w stopniu bardzo wysokim. W przypadku wysokiego oraz bardzo wysokiego skażenia stwierdzonego w badaniach Szpitala Rejonowego w Raciborzu konieczne było wyłączenie pryszniców z użytkowania w całym obiekcie, oraz na jednym oddziale wyłączono z użytku instalację wody ciepłej. Po przeprowadzonych natychmiastowo działaniach naprawczych nie wykryto nieprawidłowości. W dwóch przypadkach zaistniała konieczność wydania decyzji administracyjnej nakazującej likwidację skażenia instalacji wody ciepłej w określonym terminie. Decyzje dotyczyły miejsc noclegowych Klubu Zapaśniczego UNIA Racibórz, ul. Staszica 20 oraz Szkoły Podstawowej nr 18 w Raciborzu.

5. W roku 2025 nie stwierdzano nieprawidłowości w funkcjonowaniu pływalni, nie zaistniała konieczność wyłączenia żadnego z obiektów z użytkowania. W jednym przypadku, wydano decyzję o jej czasowym wyłączeniu niecki basenowej w Parku Wodnym H2ostróg z powodu nieprawidłowej jakości mikrobiologicznej wody.

W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

1. W roku 2025 zmniejszył się odsetek próbek kwestionowanych (w roku 2024 wynosił 4,6%, natomiast w 2024 r. – 1,3%). W 2025 r. kwestionowano 4 próbki zmiotków lub wytrząpek pobranych w piekarniach oraz 2 próbki środków spożywczych.

2. Pomimo zadań dodatkowych wynikających z akcji koordynowanych przez ŚPWIS oraz kontroli na wnioski stron, interwencji, zadania przewidziane na 2025 rok zostały zrealizowane.

3. W roku 2025 zwiększyła się liczba granicznych kontroli (dotyczy eksportu wyrobów cukierniczych).

4. Porównując wyniki kontroli przeprowadzonych w roku 2024 i 2025 można stwierdzić, iż ogólny stan sanitarno-higieniczny obiektów żywienia-żywnościowych nie uległ zmianie w stosunku do poprzedniego roku (w 2024 r. i 2025 r. odsetek obiektów ocenionych jako „o złym stanie” wynosił 0 %).

5. W zakładach produkcji żywności ogólny stan sanitarny uległ poprawie (w 2024 r. odsetek obiektów ocenionych jako „o złym stanie” wynosił 0,8 %, natomiast w 2025 r. wyniósł 0,4%).

6. W przypadku zakładów wprowadzających do obrotu środki spożywcze, ogólny stan sanitarny uległ poprawie (w 2024 r. odsetek obiektów ocenionych jako „o złym stanie” wynosił 0,4%, w 2024 r. 0,2%).

W ZAKRESIE HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

W wyniku prowadzonego w 2025 r. nadzoru nad placówkami nauczania i wychowania, a także nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży stwierdzono, iż:

1. Stan sanitarny części skontrolowanych placówek nauczania i wychowania funkcjonujących na terenie Raciborza wymagał lub nadal wymaga poprawy, na co wskazują wydane decyzje. Zauważyć należy, że remonty i modernizacje dokonywane są nie tylko w następstwie prowadzonej działalności represyjnej, ale i z inicjatywy organów prowadzących i dyrekcji placówek. Zakres prac związanych z poprawą warunków był zróżnicowany.

2. W przeciwieństwie do roku 2024, zarówno wszystkie przedszkolaki, jak i uczniowie nie tylko klas I-III, ale i klas IV-VIII szkół podstawowych objęci oceną dostosowania stolików/ławek i krzeseł do ich wzrostu

korzystali z mebli prawidłowo dobranych. W dalszym ciągu należy dążyć do tego, aby nie tylko przedszkolaki i uczniowie klas I-III (którzy spędzają większość czasu w 1 sali lekcyjnej), ale także uczniowie klas IV-VIII (w tym także uczniowie, którzy w przypadku systemu pracownianego – zmieniają sale po każdej lekcji) mieli dostosowane stanowisko pracy (stolik/ławkę i krzesło) do swojego wzrostu.

3. Mimo odnotowania spadku liczby uczniów klas IV-VIII noszących zbyt ciężkie tornistry/plecaki, w porównaniu z rokiem 2024 (w 2025 r. - 4% uczniów klas IV-VIII objętych badaniem nosiło zbyt ciężkie tornistry/plecaki; w 2024 r. było to 16% uczniów), to problem ciężkich tornistrów/plecaków wciąż pozostaje aktualny. Niezbędne jest wdrażanie, przez dyrektorów szkół, działań naprawczych, w tym przeprowadzanie działań edukacyjnych skierowanych do uczniów i ich rodziców na temat problemu ciężkich tornistrów/plecaków.

4. Wzrosła liczba placówek przedszkolnych, w których dzieci myją zęby. Nadal jest to jednak mniej niż 40% przedszkoli skontrolowanych i będących w ewidencji.

5. Nieustającym problemem są występujące przypadki wszawicy. Działania podejmowane przez dyrektorów placówek we współpracy z rodzicami i pielęgniarkami nie zawsze są całkowicie skuteczne, ze względu na powtarzające się zakażenia. Niezbędnym warunkiem skutecznego rozwiązania problemu jest odpowiedzialność i zaangażowanie rodziców/opiekunów w zwalczanie wszawicy u ich dzieci.

6. W 2025 r. na terenie Raciborza dzieci i młodzież, podobnie jak w roku 2024, wypoczywały nie tylko w ramach zorganizowanego wypoczynku w miejscu zamieszkania, ale również w ramach wypoczynku całodobowego. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie zapewnienia uczestnikom poszczególnych turnusów bezpieczeństwa i odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych.

W ZAKRESIE HIGIENY PRACY I NADZORU NAD CHEMIKALIAM

1. Większość zakładów pracy na terenie powiatu i miasta to zakłady małe, zatrudniające do 9 pracowników (w roku 2025 pod nadzorem PSSE w Raciborzu było 256 takich zakładów, co stanowi ponad 50% wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji) oraz zakłady zatrudniające od 10 do 50 pracowników (w roku 2025 pod nadzorem PSSE w Raciborzu było 181 takich zakładów, co stanowi ok. 37 % wszystkich zakładów znajdujących się w ewidencji).

2. Wśród zakładów objętych ewidencją najwięcej pracowników zatrudnionych jest w zakładach zakwalifikowanych do grupy 22 Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) - Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, gdzie zatrudnienie znajduje 11853 osoby, co stanowi ok. 49% wszystkich pracowników objętych nadzorem.

3. Najpoważniejszy problem natury higienicznej w nadzorowanych zakładach pracy stanowi narażenie zawodowe na czynniki fizyczne, wśród których największą skalę zagrożenia stanowi hałas. Najczęściej występującymi szkodliwymi czynnikami chemicznymi w zakładach pracy są tzw. dymy spawalnicze, w skład których wchodzi najczęściej: tlenek węgla, tlenki żelaza, tlenki azotu, mangan.

W zakładach nadzorowanych, w warunkach szkodliwych zatrudnionych jest 536 osób, w tym: 493 osoby pracuje w narażeniu na hałas, 56 osób w narażeniu na pyły i 51 osób w narażeniu na czynniki chemiczne.

4. W roku 2025 wydano 41 decyzji administracyjnych, które zawierały 163 nakazy. Najwięcej nakazów

(52) dot. substancji chemicznych i ich mieszanin lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

5. W 2025 r. pod nadzorem PPIS w Raciborzu znalazło się 124 zakładów pracy, w których na stanowiskach pracy występują czynniki rakotwórcze/mutagenne. W 2025 r. przeprowadzono 47 kontroli w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Skontrolowano 44 zakłady, w których liczba osób narażonych na czynniki rakotwórcze wyniosła 447, w tym 19 kobiet i 428 mężczyzn.

6. W 2025 r. zgłoszono 17 przypadków podejrzenia choroby zawodowej, rozpoznano 2 choroby, a były to: przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka (poz. 20.1 wykazu chorób zawodowych) oraz choroba zakaźna i jej następstwa – borelioza (poz. 20 wykazu chorób zawodowych).

W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Oceniając inwestycje poddawane uzgodnieniom, opiniowaniu na etapie projektowym i odbiorowym stwierdza się, iż ich standardy uległy poprawie. Inwestorzy decydują się na zastosowanie nowych technologii i rozwiązań funkcjonalnych, pozyskując tym samym fundusze unijne. Uzgadniana dokumentacja oraz przygotowywane do użytkowania obiekty były wykonywane poprawnie poprzez odpowiednie rozwiązania funkcjonalne i technologiczne, zapewnienie odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych dla pracowników, większe bezpieczeństwo oraz użyte dobre materiały budowlane.

Zadania realizowane przez Sekcję Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego PSSE w Raciborzu miały wpływ na poprawę stanu sanitarnego miasta, ponieważ realizując swoje ustawowe obowiązki zwracano szczególną uwagę na rozwiązania techniczne, mające na celu zabezpieczenie ludzi przed nadmiernym hałasem, zabezpieczenie ludzi i środowiska przed wpływem zanieczyszczonego powietrza atmosferycznego oraz ochrony zdrowia ludzi poprzez zastosowanie właściwych materiałów budowlanych i instalacyjnych, zagwarantowanie właściwych warunków pracy i pobytu w pomieszczeniach - właściwa funkcja i parametry pomieszczeń.

W ZAKRESIE PROMOCJI ZDROWIA

W 2025 roku podejmowane działania dotyczyły m.in. profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych, wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej, profilaktyki zakażeń WZW B i C, profilaktyki palenia tytoniu i innych uzależnień w tym przeciwdziałania rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków w środowisku młodzieży, zapobiegania zakażeniom HIV i chorobie AIDS, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego UV, nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków, profilaktyki raka szyjki macicy oraz promocji szczepień ochronnych.

W ramach realizacji działań w zakresie promocji zdrowia w powiecie raciborskim podejmowana była współpraca z licznymi partnerami takimi jak: jednostki samorządu terytorialnego, placówki nauczania i wychowania, zakłady opieki zdrowotnej, pielęgniarki środowiska szkolnego, służby mundurowe, kluby

osiedlowe, placówki sportowe i kulturalne, lokalne media. Prowadzona działalność w tym zakresie zmierzała do pobudzania aktywności prozdrowotnej mieszkańców powiatu raciborskiego, ochrony zdrowia oraz do świadomego eliminowania czynników zagrażających zdrowiu.